

Jenei András

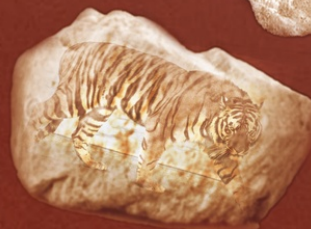
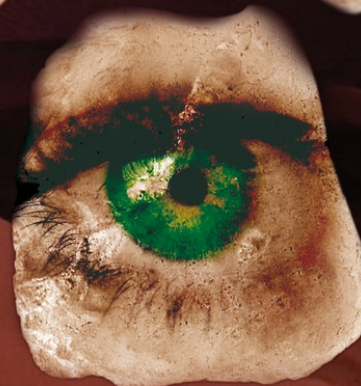
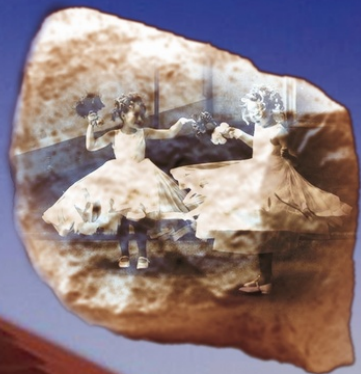
Dűneszemek

Kimentem a világra, megálltam a peremen és leültem a földre. Belemarkoltam a porhanyós homokba, majd ahogy az ujjaim között kifolytak a homokszemek, elgondolkodtam.

A homok. Lehet fehér, sárga, vörös, vagy akár szürke, de mindenhol ugyanaz és mégis más. Ugyan apró morzsákból áll össze; leghyén egy fűcsomó alatt, a szőlőtőkék között, a tengerparton, vagy éppen a sivatagi dűnék testében, de mindenhol homoknak hívják.

S akkor felmarkoltam belőle egy adagot és tollat ragadtam, írást formáltam belőlük, így bármit is adnak eljuthatnak ahhoz, aki ezen sorokban velem és gondolataimmal szintén felmarkolja majd őket.

Valós történetek, pillanatnyi gondolatok füzére lett belőlük, s ha érthető, ugyanúgy elgondolkodtat, mintha csak a sima értelmet emeljük ki a novelláimból...

Dűneszemek

Válogatott novellák

Jenei András

Dűneszemek

Válogatott novellák

Írta: Jenei András

A borító Kaszás Zsófia munkája

Korrektúra: TT

Copyright © Jenei András, 2015
Minden jog fenntartva!

ISBN

Szerzői kiadás

A könyvet készítette:

 Könyvműhely.hu
A kis példányszámú
könyvgyártás specialistája

Előgondolatok

Életünk egy hatalmas homokóra, melyben sokan és még többen vagyunk. Mindannyian ugyanolyan, vagy hasonló formában; lehetünk növények, állatok, emberek, vagy éppen csak homokszemek. Lehetünk valamivel kisebbek, rögzesebbek, színesebbek, vagy éppen színtelenek, de mindannyian ott vagyunk. Együtt egy világban, amit megteremtett valaki, vagy valami.

Hívhatjuk Mesternek, vagy evolúciónak, de akár Istennek is.

Az idő pedig része létünknek, mint ahogy a mozgás, az egymáshoz való közeledés és távolodás ugyanúgy, mint az is, hogy hol fent vagyunk, hol meg lent. Előfordul, hogy hamarabb kerülünk le a homokóra alsóbb részébe, de lehet, hogy utoljára; s fordítva is, előbb leszünk fent, mint az alsó részben.

De olyan is van, hogy azok között lehetünk, akik sosem jutnak el az egyik oldalról a másikig. Mert bizony a legtisztább és legjobban lecsiszolt üvegben is fennakadhat egy-egy homokszem, ami sosem indul el, vagy ha igen, akkor sem érheti el a szűkületet és az átjutást.

Sodródhatunk, gördülhetünk, összeütközhetünk és simulhatunk bármikor. Ha úgy alakul, zuhanhatunk, vagy lebeghetünk, morzsolódhatunk és zuttyanhatunk is.

Egyetlen dolgunk van, hogy legyünk.

Mindaddig, amíg a homokóra egyben van, csak élni kell és örülni, bízni abban, hogy az üveg sosem törik el...

Egy szál rózsza

Ősz volt. Az ég nyári kékje megkopott és kifakult, a vattacukorhoz hasonló felhők halványszürkén bekormozódtak és már nem simogatást, hanem durva dörzsölést végeztek a végtelen látóhatárban.

A levegőből eltűntek a nyári illatok; a vaníliafagylalt, a lángos, vagy akár a betonról visszaverődő meleg ugyanúgy elillant, mint ahogy halkabbak lettek a tücskök, és hangosabbak a városba behúzódó fekete varjak csapatai. A fáradt napsugarak vadul és erőtlenül törtek utat maguknak a fák ágai között az egyre gyakrabban deres és sáros föld felé, hogy elérjék azt. Leveleiket, melyeket befestett rozsdabarnára a pihenésre készülődő világ, már lehullatták, kopasz ágaikkal lengedeztek az enyhe, de hűvös szélben. Néha csak ide-oda, de volt, hogy úgy mozogtak, mint egy rőzsehordó néni keze aszott ujjai a batyuja megkötésekor.

Beléptem a kicsi és üres kórterembe, amiben a három ágyon és a hozzá tartozó szekrényen kívül nem volt semmi, csak néhány homokszem a szoba bordó és vajszínű kövein.

A fehérre festett ágyak, az éjjeliszekrények csak lustán és némán ásítottak; az ablakon kívül a szürke világ esti hangulatot adott a gyakori mosástól kissé elhasználódott függönyökön keresztül.

Halkan becsuktam magam mögött a fémkilincses ajtót, majd leülve az egyik ágyra, egy szál sárga rózsát tettem a fehér ágyneműt eltakaró, sárga-fekete pepitás pokrócra.

Kint közben feltámadt a szél.

Boldogan újságolta a barátom, hogy talált egy apró, ám nagyon aranyos homokórát otthon a padláson. Véletlen akadt rá, de annyira megtetszett neki, hogy miközben mesélte a történetét a „kincs” meglelésének, arca kipirult, szemei úgy szikráztak, mint

a hideg téli éjszakákon az égen a csillagok. Be is hozta, hamar megtetszett nekem is. Faragások díszítették; a sötétbarna fában nemcsak láthatóak voltak a valamikori erek, hanem szinte érezhetőek, megtapinthatóak. Ugyan ki tudja, hogy mikor került oda, de az üvege karcolások nélkül verte vissza a fényt, ami kintről ráesett, s néha mintha bentről is megmutatta volna magát annak, aki tudta, hogyan nézze. Mindkét talpán egy felirat volt látható: Hiába fordítasz meg, úgymint lepergek!

Sokat néztük, ahogy a homokszemek egymással versenyeznek, ki tud tovább fent maradni, vagy éppen mihamarabb eljutni a legalsó rész legalsóbb pontjára.

Az egyik délután viharos szél támadt. A nyitott ablakokat vadul csapkodta az általa életre keltett huzattal, hatalmas port kavart és jelezte, itt a tél. A nagy fehérség, ami ellen nem lehet védekezni, hiába öltözik fel az ember. Átjárja a kabátot, befurakszik a pulóverek, a kesztyűk alá és szinte minden percben fázik az élő. Legyen kint, vagy akár bent, csak megsápad, lilul a bőre és libabőrössé válik.

Nagy csörömpölésre ugrottunk fel. A szél bevágta az ablakot, amaz pedig fellökte a homokórát, ami egy helyen hajszálvékonyan elrepedt.

– Vidd el egy antik órasmesterhez, biztos megcsinálja!

Az óra ott hevert a mester egyik hátsó polcán, megállt benne az idő. A homok, a levegő, a mindennapos, mindenperces történés folyamata. Úgy érezte, neki már mindegy. Végiggondolta, hogy mit csinált, amíg forgatták. A születést, a mosolyokat, sírást, a világ minden igazságát. Meg az igazságtalanságokat...

De érezte, hogy repedésén keresztül lassan szöknek a homokszemek a nagyvilágba, nem afféle szabadulásként, csak mert minden olyan tehetetlen.

Az órás, amikor visszaadta, csak azt mondta szomorú és időse tekintetével, hogy nem tudja megcsinálni; ezt lehetetlen helyrehozni, de ha nem forgatják, a homok nem pereg ki belőle gyorsan.

– Tegyétek kevésbé huzatos és nyirkos helyre! Vigyázzanak rá!

„Nagyon szédülök, gyötör a hányinger, de ha pihenek, kicsit jobb.”

A napok rettenetesen lassan és unalmasan teltek, de az órához nem mertünk hozzányúlni, mert tudtuk, hogy nem lenne jó.

Nagyon a szívünkhöz nőtt, pedig már régen nem láttuk peregni a homokot. Csak meg– megálltunk mellette, néha kedves szavakkal illettük, majd amikor senki nem látta, még néhány könnycsepp is kigördült.

Bennünk motoszkált, hogy ma már mindenkinek elemes órája van, vagy vekkere, digitális vacakok ezrei fojtanak meg mindent, mit tudunk mi egyáltalán az időről?

Tudtuk, hogy nincs másik ilyen óra, mi mégis bíztunk benne, hogy valahol csak találnunk kell üveget; ha máshol nem, régiségkereskedőnél, vagy egy másik homokórából.

– Tegyük bele homokot! Úgy lassabban fogy el! – javasolta a barátom édesapja, látván, mennyire bánt bennünket, hogy az óra „beteg”.

„A gyógyszerek sem segítenek!”

S a homok így is pergett észrevétlenül kifelé.

Egy délután arra lettünk figyelmesek, hogy barátom édesanyja remegő kézzel levette az órát a polcról, óvatosan becsomagolta és beletette egy szatyorba, melyet vastag és puha ruhákkal előtte kibélelt.

– Van egy öreg órás ismerősöm, aki talán meg tudja csinálni. És ne ellenkezzetek, nem bírom nézni, ahogy elszétálok előtte. Neki is jobb lesz!

„És a mentő szirénázva elindult.”

Teltek a napok, sóvárogva néztük az időmérő helyét a polcon. Egy halvány négyzet jelezte a talpával lefedett egykori területét; a falon néha talán a káprázatképp, de mintha ott lett volna az üvegének a fénye, amit átengedett magán.

Ha az elvitelig nem is lehetett nézni, hogy folyik le a homok, legalább az órát láttuk. Még úgy megrepedve is! Velünk volt, szinte hallottuk, éreztük és bármikor szólhattunk hozzá.

Egy délután, egy másik barátom épp az új kvarcórájával dicsekedett, hogy az mit tud; zenél, számol, ébreszt, és minden extra, amikor megjelent a barátom anyukája.

– Jó napot! Sikerült az órát megcsináltatnia?

– Igen, már nem folyik ki belőle a homok, kicserélték az üveget.

– És mikor lehet elhozni? – kérdeztük felvillanyozva.

– Most ragasztották meg és lakkozták le a fát. Kicserélték a régi homokot is... Majd üzen az órás, ha kész van – felelt, majd beviharzott a konyhába és beletemetkezett a mosogatásba.

Eltelt pár nap, amikor arra gondoltam, felhívom az órást. Nehéz volt türelmesnek maradni, amit még jobban tetézett, hogy a haver egyre többet jelent meg gondterhelt arccal, s már nem is tudtunk másról beszélgetni. Tudni akartam, hogy elkészült-e az óra, el lehet-e vajon hozni már?

A zsebemből előkotort papír cetlit, rajta a korábban gyorsan ráfirkantott számmal, kisimítottam a telefonfülke polcára, ami koszos volt és ragacsos, majd bedobva a pénzt, tárcsáztam. Hideg volt, nagy pelyhekben hullani kezdett kint a hó.

– Halló, arról a homokóráról lenne szó.

– Milyen homokóráról? Ki maga? – jött a fagyos hang a kagylóból.

– Aminek el volt repedve az üvege és...

– Arról a vacakról? Azt régen kidobtam, javíthatatlan volt. De kivel...

Úgy éreztem, hogy a düh és a keserűség elönti a fejem. Zúgott a fülem, elfelejtettem, hogy hideg van, melegem lett, majd fáztam,

remegtem, ahogy a karácsonyi kocsonya az asztalon. Felrémlt bennem, hogy mindvégig azt hittük, meggyógyul.

A kagyló nagyot csattant a fülke falán, ahogy kiesett a kezemből. A vezeték megtartva igyekezett a kék testét nem elvihetővé tenni a vandálok számára, így mint a lengőteke golyója, recsegetve csapódott be a hátsó, falemezen.

Közben elképzeltem, ahogy az órát ellepi a nagy fehér paplan és az üveg, a rideg hótakaró alatt, nagyot pukkanva, de alig hallhatóan széttörik.

A homok valószínűleg szétszóródott, bemosta az eső és a pelyhes testvére, meg a kőkemény jég, hiába is kerestük volna, csak a polcon lévő üres hely utalt rá, hogy ott volt valami. Csak mi tudtuk, hogy az egy homokóra volt.

„A fehérvérűség az az alattomos betegség, amikor érthetetlen okokból éretlen, daganatszerű fehérvérsejtek árasztják el a szervezetet a véráram hálóján.”

Mariann emlékére

Végtelen

A szoba nem volt nagy. A bejáratával szemben egy kétszárnyú, keresztlécektől mentes ablak engedte be a kinti világosságot; nappal az életet és meleget adó napot, este pedig az árnyékokat mozgásra bíró holdfényt.

Közvetlenül az ablak előtt egy magas támlájú, faragott karfákkal és párnázott háttámlával ellátott szék állt. A sötétbarna fában néhol világosabb szálak futottak, amik aztán a karfa végén, ami egy-egy visszahúzott karmú tigrismancsot formált, úgy fejeződtek be, hogy belevesztek a kopott bútorba.

A szék előtt egy hasonló mestermű: ugyanolyan faragású, terebélyes asztal mutatta meg méltóságát. Fekete lapján katonás rendben sorakoztak a következők: egy kicsi számítógép a jobb sarkán, mellette egy tálcán néhány jegyzetkészítésre alkalmas papírtömb, egy tollakat magában tartó, éjkék cserépedény; a másik sarkon két oszlopban néhány könyv, amik különféle vastagságban fogták magukba lapjaikat; azok előtt egy pipatartó, egy porcelánból készített koponyát formáló hamutál, valamint egy tartón a hozzájuk tartozó eszközök; s pont a szék oldalán egy vastag és bezárt, fekete borítású könyv hevert.

Ahogy beléptem birodalmam ajtaján és megéreztem a szoba összetett illatát, megálltam, majd gyorsan becsuktam az ajtót.

... könyvillat, faillat, pipadohány illat, napillat, kristályillat...

Szemem feketesége elillant, majd amikor társam, a fehér botot letámasztottam a bal sarokba, körbeforgattam tekintetlen arcomat.

A padlótól a majdnem a mennyezetig, faltól-falig tartó polcokon megannyi könyv sorakozott fel fogadtatásomra. Igen vaskosak, vékonyabbak, régiek és újak, igazi papírból nyomottak és a mai kor megfelelői, az újrahasznosított testvérek. Vörösek, feketék, zöldek és sárgák; egyszínűek és mintásak ugyanúgy, mint

azok, melyeken formák, emberek, vagy épp házak rajzolódtak ki egy-egy grafikus keze által, vagy egy jól beállított fotón. Illatoztak és sóhajtasukkal hangosan kiabálva üdvözöltek.

Megkerülve az asztalt, megéreztem az ablakon áttűző napsugarakat, melyek felmelegítették az egész világot bent. A papírt, a fát, a földön elhasaló szőnyeget; a falakat, az üveget, a porcelánt...

Kínéztem az üvegen át, de a látvány negyven éve semmit nem változott.

Minden fekete volt odakinn...

Beleültem a székbe, majd az előttem fekvő fekete könyvet arrébb tolva odahúztam a pipám. Kinyitva a dohánytartó parányi szelencét, kissé megmorzsoltam finomra őrölt tartalmát. Belecsippentettem, két-három mozdulattal megtömtem az eszközt, majd odaemelve a pálcát imitáló gyújtót, meggyújtottam. Aztán amikor éreztem, hogy az aroma végigjárja a szájpadlásom és enyhén megbizseregteti a garatom, hátradőltem és elindítottam karikáim a plafon felé. Bal kezemben tartottam a bágyadt füstöt eregető társam, a jobbommal végigsimítottam a még mindig bezárt könyvet előttem, majd bekapcsoltam a számítógépet.

„Mi lehet most velük? Ha minden igaz, ott állnak a völgy tetején.” – ugrottam vissza egy fél napot gondolataimban és szinte éreztem mindazt a történést, amit nem is olyan rég virtuálisan papírra vettem.

A legújabb könyvem hősei olyan helyeken jártak, olyasmiket fedeztek fel, amiket én csak itt az én szobámban tehettem meg, valóban nem, vagy csak korlátozva. De ahová nem juthattam el, nem láthattam, nem foghattam meg, azoknál segítettek a „láthatatlan” írók. A könyvek. Bármire kerestem választ, bárhová akartam eljutni, vagy bármit akartam megkóstolni, megfogni, érezni, azok mind-mind ott voltak a nyomtatott oldalakon.

Emlékszem, a minap megkeresett egy barátom gyermeke, hogy írnia kell egy témában: vallás...

– Húú, az izgalmas és rettenetesen sokszínű téma! – nevettem fel, de amint megéreztem a leányzó arcán a bizonytalanságot, a még nagyobb kérdést, hogy ez nem válasz, leültettem.

– Gondoltam megnézhetnének...

– No, ha a baloldalon felemeled a kezed vállmagasságig és a polc szélétől leveszed a harmadik könyvet, az kezdésnek jó lehet – szóltam halkan.

– De hiszen... – kezdte volna, majd ahogy odatekintett, egy pillanat múlva ismét kérdezett: – A zöldet?

– Nem, az az ötödik kötet. Ami neked kell, az kék – feleltem.

Közben, amíg kézbe vette az igen vastag könyvet, én észrevétlenül megnyitottam a gépemen egy mappát és mire megint ott ült velem szemben a gyermek, már át is „futottam” azokat a sorokat, amiket majd ajánlhatok.

– Választottál már belső témát? – néztem fel.

– Hát, gondoltam, talán a reformáció...

– Az már valami. Mennyi időd van rá?

– Két hetem – válaszolt kissé hangsúlytalanul a leány, majd hallottam, hogy lapozgatja a kötetet.

– Nos, akkor a tizedik fejezettel kezd és vidd el ott azt a másikat is – mutattam egy irányba, ahonnan előbb elvette azt, amit fogott – ott az a vékonyabb is. Az a címe, hogy...

– Reformáció – állt fel és leemelte a fehér társát is.

– Na, igen. Már nem emlékszem mindegyikre.

Aztán máskor meg ismerősök kértek valamit, vagy csak nosztalgiából én emelgettem le a polcokról a könyveket, de minden papír, minden lap sorai, betűi válaszoltak. Még így is, hogy amit én olvastam, az csak hangként juthatott el hozzám.

Volt egy pár pontírású kötet is, de mivel ezek gyakran több részből álltak vastagságuk okán (a papír és a pontok vaskossá tették őket), csak mások miatt vásároltam belőlük.

Ismét beleszippantottam pipámba, ebbe a cseresznyeszínű és feketeszárú eszközbe, ami mindig megnyugtató és olyan

gondolatokkal, érzésekkel töltött el, hogy onnan egyenes út vezetett a billentyűzethez. Azaz a tollhoz.

„Szóval ott lehetne az a hegy, ahol a folyó... vagy inkább legyen szikla és... igen! Pont ott lesz egy vár!”

Na, de hol is vagyunk? Mi ott a világ? Talán lehetne valami bükk, vagy tölgy?

Letettem a „karikásom” és virtuálisan kutattam több írásban. „...földrajza, természeti formái, vízrajz, növényzet...”

Aztán mire észbe kaptam, közel hat könyvet néztem meg és többször letéve a pipát a tartójába, sebesen pötyögni kezdtem a gépen.

– Mi legyen hát e hely neve? – merengtem.

Megcsillant a fény és remegni kezdett minden. Világítottak a szikrák, pezsgett a levegő, majd az egyik polcra kifordult egy hatalmas könyv és ahelyett, hogy lezuhant volna a földre, odalibeggett hozzám.

Láttam, éreztem és megfogva odahúztam magamhoz.

– Ha elfogadsz egy jótanácsot – hallatszott szinte mindenhol – a kilencvenötödik oldalon nyiss ki és leginkább a lábjegyzetet olvasd csak el!

– Te? – hőköltem hátra, majd visszarántottam a kezem az előttem lebegő könyvtől.

– Az nem esett le az asztalomra, hanem lassan letelepedett előttem és mire felfogtam volna a történetet, kinyílt az előbb ajánlott oldalon.

– Hát ez fantasztikus, hiszen pont ilyen kell nekem! – nevettem fel a sorokat olvasva – De itt nem látom, hogy mi ennek a tónak a története!

– Akkor másnak is szólunk – felelt az előttem lévő írás, majd becsukódva visszatért helyére.

– Mi?

Nem telt bele egy pár másodperc és a baloldaltól ugyanúgy, mint korábban, egy másik könyv érkezett meg hozzám. Ez vékonyabb volt és feleannyira szép, de ahogy ez is kipörgette lapjait és elolvashattam, ami érdekelt, rájöttem, hogy a lényeg ott

van benne. A lapokon, melyek az idő múlásától megsárgultak, a sorokban a betűk mélyén.

Valahonnan halk zene kezdett szólni, s hirtelen több könyv is ott lebegett előttem. Először csak forogtak, majd repkedni kezdtek, mint egy pillangóhad, ami keringőzik; csapkodtak, fel-leugráltak és zizegve legyezték arrébb karikáimat.

Történelemkönyvek, irodalmi klasszikusok, útleírások... műtárgyleírók, vázlatok, kultúralexikonok... ifjúsági regények, atlaszok, útikalauzok...

– Ez most elég. Viszont hiányzik valami ebből az egészből – húzódtott el a szám, amikor visszaolvastam azokat a sorokat, amiket leírtam.

– Nincs kötés, nincs téglá, nincs vízésés, nincs minta... – feleltek megint a könyvekből a sorok, majd élémhuppant egy füzetecske.

– Ez mi? – kérdeztem értetlenül és kinyitottam.

– Pihenj! – jött az utasítás.

A vékony, kapoccsal összefogott mű egy képregény volt. Furcsa alakok repkedtek benne, majd gépekkel harcoltak egymás ellen, aztán minden a feje tetejére állt.

– Hiszen ez érthetetlen! – mordultam fel – ez nem is segíthet.

– Próbáld meg, olvasd és felejtsd el a pillanatodat!

Amint átlapoztam a képregényt, már ott álltak sorban más könyvek: keleti kultúra leírások, verses és novelláskötetek, krimik. De egyik sem lendített túl azon a ponton, amin elakadtam a saját írásomban.

Teltek a napok, a hetek, a hónapok; fogytak a könyvek, s már filmeket is néztem kínomban, de nem volt tovább.

A hőseim befagytak egy tengerben, aztán egy erdőben, nem élettelenül, csak mozdulatlanul. Sétálgattam, beszélgettem, és amikor már-már elhalványodott az írás, hirtelen villámként ért egy érzés: Durr! Bamm! Csitt-csatt! ...vihar... zene... dobszó... szárnysuhogás... gitárhang... trágyaszag... orrvérzés... hasfájás... veszekedés... elsózott étel... utazás... ledorombolás... születés... emlék... hullámverés... megbotlás... vizsga... töltött csirke...

esőszag... mese... És akkor megint kinyílt a papír, repültek a betűk, a szavak, a mondatok! Egy mondatból lett egy oldal, aztán tíz, húsz, száz.

Aztán szaporodtak a könyvkeringők, a be-bevésett töredékek és a korábban színesnek hitt szivárvány még több árnyalatot kaphatott. S egyik este, amikor megint beleültem a székembe és meggyújtottam a pipám, csengettek.

– Igen, ki az? – álltam fel és indultam el a bejárat felé.

– A futár! Csomagot hoztam!

Majd némi izgalom után egy könyv odakerült társaihoz, egy visszakerült a polcra, egy kinyílt és egy becsukódott.

Olvasás, érzés, gondolat, írás-írás, gondolat, érzés, olvasás.

De mindez olyan, mint a fektetett nyolcas, ami minduntalan – amíg élet az élet – visszatér önmagába és kezdődik előlről...

Ha sietsz, orra fogsz esni

A lány tavaszi nap valamiért annyira felmelegítette a parti homokot, hogy pezsegni kezdett az óceán. A nagy víz kékje néha könnyed ringatózással halvány tajtékot vert a messzebb őrt álló sziklákon, melyeket már belaktak a sirályok. Az égen a gombolyagként sorakozó felhők kevésbé lassú mozgásukkal felkavarták a mennyboltot, de a nap csak mosolygott és simogatott mindenkit.

Mezítláb sétáltam komótosan az egykori, öreg Araki kunyhója felé, ami valamivel feljebb volt, mint a part. Az apró bokrok és fák között aztán hamar feltűnt a nádfedeles házikó, ahol egyedül élt valaha az idős halász.

Amikor hozzánk is elért a motoros hajók, a füstöt okádó gépekkel berregő munkások áradata, már senkinek nem volt elég gyors a kicsi és lapáttal, meg vitorlával dolgozó, egyszerű emberek „fogása”. A kifogott halak és rákok meg tintahalak mindig kevésnek bizonyultak és mitagadás, az áruk is megnőtt. Így aztán a közeli halpiac kihalt, s aki ebből élt meg eddig, az vagy modernizálta magát, vagy szakmát váltott.

Az idős ember pedig halat már csak magának fogott, meg a falumbéliek közül néhány embernek. Helyette a környező erdőket, mezőket járta és miközben bolyongott, a növények titkai lettek a mestersége. Kertész lett, gyógyfüves, teás ember. A házikója mellett egy kicsiny kerítés futott körbe, ami mögött az egyik oldalon egy konyhakert terült el, a másikon pedig ezer és ezer féle virágból álló szőnyeg. Apró rózsák, liliomok és velük szinte testvériesen megosztozó apró fák, amik miatt szintén szívesen leskelődtem be korábban is a néhol hiányos kerítésen.

Most is emlékezve és lopva kukucskáltam be a régen látott és „elhagyott” kertbe. S az emlékek magukba rántottak...

Ugyan Arakisan sosem bántott, vagy morgott velem, valamiért mégis tartottam tőle. Mindig mosolygott, dalolgatott, de nem egyszer hallottam veszekedni a növényeivel.

„– Ne merd bántani a szőlőt, mert...; kiteplek onnan és belocsolom a helyed; megvágom a leveleid...”

Aztán ha édesanyám hozzáküldött, hogy hozzak haza teához füvet, csak ámultam mindazon a csodán, amit mutatott, amiről mesélt. Akkor volt baj, ha megkérdezte, hogy mit tanultam az iskolában. Merthogy arra sosem emlékeztem; amint beléptem a kertbe, a „kinti” világ eltűnt a fejemből. Az írás, az olvasás, a számtan ugyanúgy, mint a testvérem betegsége is, amiért kellett a gyógyfüvek a meleg italhoz.

Az egyik alkalommal egy apró bonsait nyírogatott Araki san, s ahogy köszöntött, mondta, hogy egy kicsit üljek le, mert a feladatot most nem lehet abbahagyni.

– Ha megváratom, akkor, amit csináltam, nem gyógyítja, hanem megbetegíti – jegyezte meg halkán és körbejárta a sötétzöld levelű fácskát.

– Nagyon szép fa – bökte ki zavartan.

– Szereti, ha dicsérik.

– Nekem is lehetne ilyen fám?

– Ha akarod.

A fejemben már láttam is, ahogy odahaza tele van a szoba ilyen és hasonló növényekkel, amit ha meglátnak a barátaim, csak csodálkoznak és irigykednek.

– Hogyan kel őket ilyen apróra növesztetni?

– Ők ilyen aprónak születnek. Vagy ha nem, akkor sok-sok munkával.

Aznap délután hazafelé kihúztam egy bokros ágat a parti bozótosból és amint hazaértem, fogtam egy cserepet és telerakva földdel, beledugtam a gyökeres fát. Aztán mivel hatalmas volt a korábban látottakhoz, elkezdtem faragni. Egy kicsit innen, egy ágat onnan. Ahogy csattogott a metszőolló, a fából valóban „fácska” lett. Aztán, hogy tényleg olyan legyen, mint az idős halászé, még kavicsokat is raktam mellé. Nem telt bele két nap, a levelei elszáradtak, az ágai elfonnyadtak és hamarosan egy karó nézett rám az asztalomról.

Nem sokkal ezután, bekopogtam az öreghez és megkérdeztem, hogy hogyan lehet nekem is igazi bonsai-om. Szomorúan meséltem el mit csináltam, hogy nekem is legyen kicsi fám.

– Most adok neked egy marék magot. Ezt vidd el annak a fának a helyére és áss neki egy apró gödröt, majd dugd bele ezeket... Aztán ha megvagy vele, gyere vissza! – nézett rám kissé mérgesen, majd a markomba nyomott egy vászonzacskót.

– De...

– Indulj!

Úgy tettem, ahogy mondta. Tudtam, hogy mivel mindene a növények és fák élete, szomorú és mérges is volt tettemért. Megbánva mindent, felrohantam a kihúzott fa helyére és úgy tettem, ahogy mondta. Majd visszarohtam. Ekkor egy mázas cserépedényt adott nekem, ami tele volt földdel és egy arasznyi hosszú, ágatlan karó állt ki belőle.

– Ezt vidd haza! Minden nap ülj le vele szembe, dicsérd, és mondd el neki, hogy szereted!

– Ebből lesz a fa? – kérdeztem bambán.

– Ha gondos leszel, akkor igen – felelte és levett egy arasznyi fenyőt a kerti polcra, majd elkezdte nyírni a vékony ágakat rajta.

– Olyan, mint az?

– Nem. Más.

Hazamenve úgy tettem, ahogy az öreg kérte. Teltek a napok, a hetek, de nem történt semmi. Reggelente sulí előtt beszéltem a karónak, aztán néha még énekeltem is. A kérteknek híven, ha kellett öntöztem a földet, vagy forgattam a nap felé, de a karó az csak karó maradt. Nem lett belőle olyan csodafácska, mint amilyenek Araki san kertjében éltek.

Másfél hétig bírtam és szomorú és dühös arccal baktattam fel a halászhoz és panaszkodtam el neki bánatom.

– Öntözöd? – nézett fel egy pillanatra az ágyások közül.

– Igen, ahogy kérte.

– Forगतod?

– Mindig.

– Hmmm. Akkor csak egy baj lehet. Nem adtál neki nevet.

– Nevet? Hát az is kell neki? – csodálkoztam el magam.

– Igen, hiszen teneked is van neved nem?

– Akkor Csodának fogom hívni. Az jó ugye?

– Bárhogy hívhatod.

Megint eltelt két nap és amint a harmadikon felkeltem, egy apró zöld levélkezdemény tűnt fel a most már Csodának keresztelt karóm oldalán.

– Ez az! Szeretlek! – ugrándoztam előtte és örömben még egy pusztit is adtam az oldalának.

A levelek aztán szépen lassan többen lettek, majd már egy vékony ágacska is elindult az alján a növénykémnek. Bután tetszett, hogy nem

oldalt kezdett el kinőni az ág, de nem zavart. Az viszont, hogy már több hete volt Csoda az asztalomon és még mindig csak a levelei és egy ág látszott rajta, az igen.

„– Hogyan lesz ebből olyan fa? Mikor? Meddig nézhetem azt, hogy csak a levelei...” Megint fel kellett mennem az öreghez, hogy elmeséljem neki a bennem tomboló gondolatokat. Ő csak mosolygott és legyintett nekem.

– Hány éves vagy te, Yamato? – kérdezte aztán.

– Hát, tizenkettő.

– Na, és én?

– Nem tudom.

– Nos, én hetvenkettő...hmmm... Ez pedig, ez a drága barackfa, amit én Gyöngynek hívok, nos ő meg harminchét...

– Mennyi?

– Jól hallottad. De nézd csak azokat ott! – mutatott egy vödörré, ami a kert sarkában állt.

A vödör alján egy tucat csupasz karó nézett ki a földből és úgy meredtek az ég felé, mint egy sündisznó hátából a tüskék.

– Ők két hetesek...

Nem értettem semmit.

– Akkor nekem is harminc évig kell várnom, hogy fácskám legyen? – kérdeztem halkan.

– Nem vársz. Addig is öntözgeted, becézgeted és beszélsz hozzá. Vele élsz és ő veled él.

– De hiszen még csak egy ágacska.

Minden fa egyszer csak „ágacska” volt. De hogy háborgó lelked megnyugtassam, tessék! – nyomott a kezembe egy bokrosabb lombú fát. – Ő Lilla. Vidd haza és tedd Csoda mellé.

Megörültem az ajándéknak. Nemcsak azért, mert lett végre nekem is apró fám, hanem mert éreztem, hogy Csoda is örülni fog a társaságnak. Ja, és nem utolsósorban nem kellett várnom harminc évet.

Amikor tele szájjal vigyorogva kiléptem az öreg kapuján, még utánam szólt:

– Két dolog: az egyik, hogy úgy szeresd ezentúl is Csodát, mint ahogy eddig! Különb en nem lesz saját bonsaiod. A másik, hogy ne rohanj, mert orra fogsz esni!

– Tessék? – néztem vissza értetlenül.

– Ahogy a munkához is idő kell, ahogy egy élethez is idő kell, Csodának is kell az idő. Ha türelmes vagy, olyan lesz, mint amilyenek megálmodtad. Kicsi fa. Virágos, apró levelekkel és ágakkal. Ahogy ő megéri erre, te is megérsz majd hozzá. A dolgokat, az életet nem szabad siettetni!

Attól a naptól kezdve mindennek adtam időt. A fáimnak, a családomnak, a munkámnak.

Araki san tizenhat éve halt meg egy őszi napon. Kertjét eladta a falu intézője, s én megvehettem. Azóta itt nevelgetem a fákat és most dísznövénykertészetet tartok itt. S megannyi „karóm” van ma is, mert tudom, hogy egyszer mindből fa lesz. Mert nem siettetem, mert én sem sietek. Mert ha megtenném, csak száraz és fonnyadt karók lennének és valószínűleg orra esnék...

Ahonnét jöttem

Kint ültem kedvenc rózsalugasom alatt egy hintaszékben és miközben pipám megtömésével foglalkoztam, fülemmel körbekémleltem.

Valahonnan rigó hangja csengett, a másik oldalon egy Nyitnikék hívta párját és távolabb meg talán egy harkály kutatta a fában a férgeket...

„Kopp-kopp-kipp-kopp!”

A lemenőben lévő nap még mindig erősen sütötte karom, s ugyan nem láthattam a rózsaszínű és halványkéken becsíkozott eget, a sötétségre ítélt világomban mégis ott repkedtek a színek garmadáai, melyek békehadtestként védtek, ha kellett.

A „Béke szigetének” nevezett otthonom fent volt az erdő szélén, s tudtam, hogy a domb alatt megannyi ház a faluban már készül az estére; halkultak a baromfiudvarok lakói, csökkent a településre behajtó autók száma, s lassan hazaértek a legelőről a tehenek is, melyek a résnyire nyitott kapukon bambán belépkednek helyeikre.

Kezemmel megtömve a faragott arcot mintázó pipám, mély levegőt vettem és meggyújtottam azt, hogy útjára engedhessem a belőle kiinduló karikákat. Azokat a látható és érezhető szellemeket, melyekkel, ha együtt tudok működni, magam is légneművé válhatok egy időre és repülhetek, úszhatok, vagy ami csak jól esik. Az első pillanatban magamba engedtem a dohány zamatát, majd amikor éreztem, hogy a tüdőmben tartott füstől némileg megszédülök, nagyon lassan engedtem csak ki. Aztán még egyszer és ismét. A markomat kezdte melegíteni a fa, majd távolból egy halk zene csendült fel és megjelent egy kép. A múltam ott állt előttem és meghajolva táncolni kért fel.

Valahol egy nagyon messzi tájon, ahol nem élnek emberek, ahol nem élnek fák s növények, egyáltalán semmi, csak a pusztaság; ott álltam. Körülöttem semmi nem volt, nem láttam a föld végét, csak a végtelenséget mindenben. A feltámadó szél nem tudott mit támadni, a hajam kócolta össze, és csak a ruhám lobogtatta. A távolba néztem, próbáltam felfedezni valami olyasmit, amin elgondolkodhatnék – ez

hogy került ide –, de nem volt ilyen sehol. Leültem; a lebukó Nap hosszú árnyékomat nyújtotta a földre, már vele együtt ketten voltunk.

– Te is félsz az életedtől? – kérdeztem tőle, és rövid idő elteltével válaszolt is:

– Ha te félsz, én is félek.

– Szerinted meddig bírom?

Eltelt egy kis idő, s közben a Nap lassan egyre lejjebb ment, a nagy pusztá mélyébe.

– Csak rajtad múlik! Az a baj, hogy soha nem nézel előre.

– Szerinted a jövő segít rajtam?

– Nem. De te változtathatsz rajta.

Lassan teljesen sötét lett, az árnyékom már kezdett halványodni, éreztem, hogy hideg vette körül testem.

– Neked mindjárt véged van – szóltam meg újra.

– Csak hiszed. De mint említettem, te változtathatsz rajta.

– Bambán ültem és nem értettem árnyékom szavait.

– De hogyan?

– Ugye, most beszélgetsz velem és attól félsz, hogy én nemsokára eltűnök.

– Igen, de ez így van rendjén. Egyszer én is eltűnök, nem?

– De engem te fel tudsz élesztetni, akár egy szál gyufával is.

És ekkor esett le, hogy bármit teszek, következményei tőlem függenek.

A Nap az árnyékommal együtt végleg eltűnt. Bár nem volt ott, éreztem, hogy figyelt és arra várt, hogy megszólítsam.

– Ne várj mindig csodát! Ne várd, hogy mindig álljon melletted valaki!

Az árnyék a hátam mögül beszélt, erre felemeltem a fejem és a Hold nevetett az arcomba. Már éppen meg akartam hálálni neki, hogy visszaadta az árnyékom, amikor az mérgesen rám szólt:

– Ne köszönd, te nem szeretsz engem! És úgy igazából magadat sem!

– Te így látod? – kérdeztem halkán.

– Idáig minden este láttál valamit. Egy arcot, egy képet, de engem mindig elzavartál. Most meg engem látsz, és a képeket tiltod ki magadból.

– De...

– Különben miért beszélgetsz velem? Látod, az árnyékról már meg is felejtkeztél.

– Nem felejtkeztem meg róla, hiszen tudom, hogy itt van. S ha szólok neki, válaszol.

– Megfordultam, de az árnyékom nem volt sehol. Nem értem. Újra előre néztem, de már a Hold sem volt ott.

– Hát igen. Sosem figyelek semmire, és azt várom, hogy rám figyeljenek. Többször kellene elgondolkodni, hogy mit keresek én itt és mi a valódi célom, hová is tartok?

– Megijedtél? – szólalt meg újra a fejem fölül a Hold.

– Most azt várod, hogy bocsánatot kérjek? Teljesen összezavarsz, hol azt mondom, hogy kell segítséget kérni, hol meg azt, hogy nem szabad – förmedtem rá. – Az előbb akartam neked hálálkodni, és miért? Amit adtál, el is vetted! Ő segített, te is akartál, csak neked nem sikerült!

– Most én kérdezem: így gondolod? Törekedj mindig az egyensúlyra! – erős hangsúly jött elő a jégfehéren morduló beszélgetőtársam irányából, ami betöltötte az egész világot.

Meglepődtem magamon. Kilépett belőlem valami, azt hittem, hozzám tartozik.

Hirtelen vakító fények cikáztak arcom előtt, majd rengeteg arc vett körül. Egyesek nevettek, mások meg sírtak, de az az arc, amit kerestem, nem volt közöttük.

Lehet, hogy pont azért nem találom, mert őrá sem figyeltem? Vagy őt is a Hold vette el?

– Hallod? Őt add vissza, őt nem veheted el!

Hangokat hallottam, de nem tudom, honnan jöttek. Bántottak, fáj a közellétük, egy mondatot suttoztak.

– Tőled függ a jövőd!

Ekkor jöttem rá, hogy most ebben az esetben nem szabad segítséget elfogadnom, itt most tényleg rajtam múlik minden.

„Fel kell állnom, hiszen ha most nem teszem, sosem leszek képes a nagyobb küzdelmeket megvívni!”

Felálltam a földről és lassú, de határozott léptekkel elindultam egy irányba.

– Sok szerencsét! Mi veled leszünk!

Nem fordultam meg, de tudtam, hogy a Hold és az árnyékom ott fog járni mindig a nyomomban.

Arra riadtam fel, hogy kedvesem érinti meg a vállam és arcával odabújik az enyémhez. A levegő közben a sötétség miatt kissé lehűlt; meghangosodtak a tücskök és a ház irányából a vacsora illata jelezte, ideje beköltözni.

– Megijesztettek?

– Nem. Elméláztam a múlton, s megtaláltam azt a magot, amiből most itt lehetek, itt lehetsz és azzá lettem, ami vagyok. – feleltem páromnak, majd felállva belekaroltam és elégedett mosollyal visszatértem a jelen édes melegébe.

„Ha az élet feladatot ró rád, erőt is ad számodra, hogy véghezvidd azt!”

Én vele nyertem

(Egy néhai bringás emlékére)

A meleg annyira tombolt, hogy éreztem: minden négyzetmilliméteren áramlik ki a verejték és fel is szárad azonnal.

A tévé erősebben tolta felém a hangokat, a képeket pedig az agyam úgy rakta össze, hogy háromdimenziósan pofoztak a színek, a formák, az illatok. A meggyújtott pipa füstkarikái csilingelve koppantak a plafonon, aztán ha mégis befurakodott egy halvány huzat, úgy foszlottak szét, mintha a következő testvérüket magukba akarták volna engedni. Az illat, amiben arányosan oszlott el a cseresznye és a dohány angol tengeri aromája, számomra csak akkor volt érezhető, ha egy mosdó után visszatértem a fotelba és így éreztem meg azt újra. Amúgy már nem is éreztem az illatát. A zamata, ami néha kellemesen, néha meg erősebben csiklandozta és kaparta a torkom viszont tudatta: Itt vagyok, élvezz!

Aztán elhangzott egy hátulról érkező halk moraj, amiben volt taps, autóduda, motor és helikopter rotor, én meg a sötétség ellenére lehunytam a szemem...

Az emelkedő olyan könnyen jött és váltotta fel a korábbi sík szakaszt, hogy nem volt időm töprengeni. Kesztyűs kezem ujjai, amik hol mereven, hol meg lazán fogták a kormányt és tartottak a biciklin, megtalálták a váltókart. Egy billentés, aztán a nem hallható kattanas és a lánc hátul ugrott a megfelelő fokozatú fogaskerekre. Akárcsak ő, én is tudtam, hogy mennyi van még a lehetőségeimből, s nem is akarózott hamar a végére érni. Nemcsak azért, mert a lassulás egy helyet, egy tempót, vagy egy csomópontot jelentettek, hanem mert fáradni is könnyebben tudtam a könnyített taposásnál.

Az előttem haladó tour-os nem volt messze. Rajtszáma és a csapatának a színei, szponzorainak feliratai, emblémái ide- oda billegtek viselőjükkel; alatta a bringa ugyanígy tűrte, hogy gazdája már most felállt.

„Korán állsz ki, ez egy második kategóriás hegy, s még három kilométer a csúcs.”

– Állni kell szélárnyékba, s tartani a tempóját! – hangzott a fülesembe.

Azok a hangok gyakran jöttek. Akkor is, ha kellettek, de akkor is, ha a magányom adott lendületet, ha én akartam eldönteni, hogy mit akarok a győzelemért. Betartottam a főnök utasítását és nyomtam egyet a pedálon. Aztán amint odaértem a másik mögé, az megérezte – vagy neki is szóltak a fülebe –, hátranézett.

– Yes, I’m here! – szuszogtam halkán, de jól érthetően.

– Go-go! – mosolygott és felvett egy jól tartható, de erősebb tempót.

A táj csodálatos volt, de csak annyira tudtam megnézni, hogy ne vonja el a figyelmem a kanyargós útról és az erőm beosztásáról. A balomon a hegy emelkedett, aminek a tetején várt a mai szakasz utolsó pontot érő hegyi hajrája – amit, ha megfogok, meglehet a trikó –, a jobbomon pedig a folyót irányító völgy. Lent a másik oldalon ott emelkedett egy kolostor.

„Ezt még a XI. században építették, s a szerzetesek maguk állították fel a kerítését.”

„A deszkaléceset...”

Megfogtam a kulacsom, de nem kortyoltam sokat. Ez is most energiát vett ki belőlem; ha egy mozdulat a karomban joule-okat von el a vádlimból és a combomból, kimerülhetek hamar a tető előtt.

„Nem jönne jól a csapatnak egy kiesés, de ahogy hallom egyikőjük olyan görcsrel küzd hátul, hogy az orvosi kocsit kéri.”

Egy motoros közvetítő húzott el mellettünk. Először csak a lábam vette a kamerával, majd rám közelített, aztán felgyorsított és a következő képeket már vagy szemből adta le, vagy a közvetítésért felelős átadta a fonalat a fejünk felett lebegő helikopternek.

Megtöröltem a homlokom a kesztyűm frottír részével, de a tépőzár beleakadt a sisakom napellenzőjébe.

„A francba! Még jó, hogy tavaly kötelező lett – mordultam fel magamban.

A mellettünk, az út szélén álló emberek hujjogtak, integettek, és közben tapsoltak folyamatosan. Az egyikőjük szaladni kezdett közvetlen az előttem haladó mellett és a saját nyelvén kurjongatott, majd odanyúlt a nyerge végéhez.

– No, no! – bukott ki a másiktól, majd kezével lendített egyet hátra és ismét kiállva a nyeregből gyorsabb tempót diktált.

„Igen, ott mintha már nem állnának” – gondoltam és hasonlóan cselekedtem, mint ő.

A néző a mozdulat után megpróbált hozzám is közel kerülni, de hamar lemaradt.

– Az ördögbe! – bukott ki belőlem, amikor a fülembbe mondták, hogy hátul többen defektet kaptak, valószínűleg valaki szögeket szórt ki az útra.

Mekkora disznóság! Tényleg, idén nem láttam az Ördögöt. Vajon hol lehet?

A nagy bicajos Ördög eddig mindig ott volt a versenyen, de idén vagy nem jött el, vagy nem vettem észre.

– Go-go, now! – üvöltötte a dugó, aztán ahogy ez elhangzott, reccsent egyet és elhallgatott.

Éreztem, hogy mintha hátba vertek volna, valami olyan lendületet adott, hogy olyan sebességgel hagytam le az előttem, majd mellettem és aztán mögöttem haladót, mintha visszafelé jött volna. Kiálltam a nyeregből, sebességfokozatot váltottam és csak tekertem. Fogyott a levegő, de még tudtam nem kapkodni a légvételt; zizegett a gumi a forró betonon és minden mögém került.

„Megszerzi, megszerzi magának és a csapatnak is!”

A farizmom és a vádlim lassabban, a combom erősebben érezte, hogy jön a görcs, de nem álltam meg. Megtanultam úgy mozgatni a lábaim, hogy ezt könnyedén leküzdjem, így rúgtam a pedált.

„– No, még tíz méter, még öt és megvaaaaan! A hegyi hajrá, a póló és... Most nézem, az összetettben is átvette a vezetést.”

„Akkor övé a sárga?”

„Már a szakaszt sem kell megnyernie.”

Mire jött a lejtő, amit kevésbé szerettem, elfogyott az energiám. Szemeim előtt fénypontok csillogtak, kétszer jobban izzadtam és zúgni kezdett a fejem is. Nem volt kérdés, hogy mihamarabb csokit kapok be. Igen, most jól jött az, amit a csapattárs adott egy húszassal előbb; fél kézzel és a számmal kicsomagoltam és miután eldobtam a papírt, aprólékosan szétrágtam az életet jelentő szénhidrátokat. Mert a kiéhezés nemcsak pocsék, de drága dolog lenne most!

Aztán egy jó hosszú korty és ismét összpontosíthatok a lesiklásomra. Tudtam, hogy itt jobban kell figyelnem, hiszen egy rossz döntés, egy figyelemlankadás elég és akkorát zakózkodok, hogy minden

elveszik. Kevés fék, döntés és időnként még hátra is fordulhattam: „Jöttök?”

Emlékeimben felrémlt, hogy annak idején, mikor még a mountain bike volt a társam, kevésbé tartottam a lejtőktől. Igen, ott az volt a király szakasz! De itt okosabb volt nem ösztönből haladni lefelé.

S jött az utolsó kilométeres kapu. A szélcsend ellenére a felfúj gumidolog mintha lobogott volna, de az is lehet, hogy csak én hittem: ő is nekem integet.

A nézőket itt már kiszorították a kordonok, s a kocsikat és motorokat sem engedték be. A távolból erősödött egy francia hang, s mivel a dugó nem volt már a fülemben – nemrég kitéptem, hogy a célig önmagam örülhesek –, jól hallhattam az üdvözlésem.

„Ezt most nagyon szépen vitte végig”

„Az elején nem gondoltam volna, hogy a szökése jókor kezdődött, de megcsinálta”

„Szép verseny volt és megérdemelte.”

...még tíz méter, még öt... három... kettő...

A szemem beszürkült, majd olyan sötét lett, hogy nem is emlékszem rá hogyan haladtam át a vonalon.

Elöntött ismét a meleg, a nyereg eddigi kényelmetlen dörzsölése és nyomását felváltotta egy puha fotel és megéreztem a kellemes aromát.

„Az utolsó szakasz közvetítését holnap délután tizennégy órakor láthatják itt nálunk, most autóverseny következik.”

„Este lesz egy összefoglaló, köszönjük, hogy velünk voltak”.
Búcsúzik a stúdióból Sipos János.”

Köszönöm!

Megérdemelt büntetés lenne

Meleg volt; a rothadástól és a kövekre kicsapódott penésztől iszonyú bűdös. Az alagsorban elrejtett cellában az apró szellőzőn megpróbált a friss levegő és a nap bejutni, de ez olyan volt, mintha a kuktából a pici szelepen egyszerre jött volna ki a gőz és a hús.

A sarokban rágcálnivalót kereső patkánytól alig egy arasznyira ülő ember méltóságteljesen tartotta magát. Bár koszos volt és a borostától nem lehetett látni az arcát, a tekintete tisztán pattant vissza a salétromos falak köveiről. Hangosan és nagyon szomorúan. Testét, ami gondolataival ellentétben jelen volt, cellatársa bökdöste. Amaz szintén koszos és bűdös volt; hol a körmét rágta, hol a padlót túrta, képtelen volt nyugodtan ülni.

– Hogy a fenébe kerülsz te ide? Egyetlen egy apró hibád volt és képtelen voltál befogni a szád?!

A másik nem válaszolt, csak lehajtotta a fejét.

– Én megdöglök – folytatta amaz –, mert megöltem azt a tetvet! De te! Aki életében a tisztaság, a rend és a becs...

– Ne ejtsd ki a szádon azt a szót! Azon a napon az úgy, ahogy van, elveszett!

– Te megőrültél! Ha lett volna eszed, csendben maradsz. Amióta az új törvények uralkodnak, elszabadult a pokol! Mindegy, hogy mit teszel, vagy gondolsz...

– ...vagy érzek?

– Addig, amíg hallgatsz! Manapság ugyanaz a büntetés. Halál. Legyen a vétked gyilkosság, vagy akár szerelem.

Léptek zaja hallatszott, majd kulcs fordult a zárban és belépett egy ór. Egy darabka száraz kenyeret vetett oda a két rabnak, köpött egyet – nem messze az „ételtől” – és távozott.

– Egyél! – szólt rá gyilkos társára tekintélyt parancsolón a nyugodtabbik, majd lehunyta szemhét.

A másikat nem kellett kétszer kérni. Nekiesett a fogattörő ételnek, amit két harapással eltüntetett, majd miközben a sárga fogait piszkálta, visszamászott a helyére.

– Miért választottad a halált?

– Nekem már mindegy, mert azon a napon meghaltam. Kezemben volt a tökéletesnek hitt érzés, amire régóta vágytam. Akkor jött az, amit nemcsak hinnem kellett; ott volt és felismert. Pedig mennyire nem akartam. De ilyenkor az ember mennyire elgyengül, vár és lecsap. Mint a sólyom.

– Ez a normális!

– Szerinted az ember normális? Miért nem tudja azt mondani magának, hogy „A kezekben a tökéletes, miért kell neked inkább a szenvedés?”

– Talán mert az a „tökéletes” nem az!

– Ígérni valamit, amit felrúghat az érzés! Az maga a tökéletes hazugság! Ezért nem vagyok becs... Ezért jár ugyanaz a büntetés nekem, mint neked azért, hogy gyilkoltál.

– Azt mondtad, kérted, hogy segítsen. Miért nem tette?

– Megtette!! – jött az erősen ingerült felcsattanás – Eleinte elhittem vele és magammal is, hogy így jó! Jó volt, de teltek a napok. Elvesztem...

Újra léptek koppantak odakintről, mindketten tudták, hogy ez már nem ennivalót jelent. Az ő, aki kinyitotta az ajtót, szó nélkül intett egyet.

– Értem jöttek, te felmentést kapsz majd – szólt a gyilkos, de az ő leintette.

Szigorúan és unalommal telve ránézett a másokra.

– Te!

Amaz felállt és az ő erőteljes lökdösések kíséretében kilépett vele a cellából.

– Mint érzelem miatt elítélt bűnös állok itt. Bűnöm elismerem, és mint halálraítélt, élni kívánok az utolsó szó jogával. Nem velem lesz kevesebb a világ, csak egy gondolattal. Mert élni néha nagyon nehéz, dönteni szintén. S ha kimondtam azt a szót, az úgy volt, van és lesz is! Vagy mégse?

S a lövés eldőrdült...

A hazugság

Apám vastag pulóverben, a hótól még vizes csizmájában gubbasztott a szegényesen megrakott, enyhe langyosságot adó kályhánk mellett. Olvasott; háta mögött a nemrég levágott fenyőág, amelyről hatalmas cseppekben olvadt le a hó és a jég, szomorúan támaszkodott a falnak.

Anyám, a megidősödött, élettől meggörnyedt testével görbén állt a konyhaszekrény előtt. Tudta, hogy most főztem teát, de ő a megszokott egyszerű limonádéját készítette el; neki az is jó volt. Bután nézett a cukros edényre (a tartó alján már alig volt valami), amelyből néhány kanállal tett a poharába, tudta, ez nem oldja meg a dolgokat.

Csend volt. Hazaértem, de nem beszélgettünk. Apám hallgatott és olvasott, anyám némán tűrte a nyomort, nekem meg cikáztak a gondolatok a fejemben. Ez a karácsony?! Egy fenyőág, amely meghalt azért, hogy felakasszanak rá néhány cukrot, egy pár dísz és semmi ne kerüljön alá? Még az a meghitt családi együttlétből fakadó szeretet sem, ami néhány éve megvolt?

Kint tombolt a tél. A tájat betakarta a hó, a kopasz ágakat marta a hideg, bent pedig megállt a világ. Magányosabbnak és elhagyatottabbnak éreztem magam, mint máskor. Ott ültem, gyomromat marta a szokatlan étel, ami egykor természetesebb és jobb volt, mint ma bármi más; egész testemben a jajveszékélés kiabált.

Olyan sok helyen szép és boldog ez az ünnep. Még ott, ahol dolgozni kell, ott is. De nálunk ez már régen kihalt. Nem az ajándékok halmaza hiányzik, csak annyi:

„– Fiam, boldog karácsonyt!”

A hídról

Mosolygott. Összeszorította a fogát és mosolygott, mert nem volt szabad sírnia. Ugyan! Az életnek a pofájába lehet röhögni, másokat ki lehet nevetni, de mosolyogni rosszkedvvel nagyon nehéz.

Két szem; ami mindent elárul, ami hol hívja, hol meg eltaszítja magától, az volt az élet.

Megállt a pillanat, nem is tudta, mit akar, csak várt. Pedig már vége volt. Mellette minden élő mozgott, élt és nem csak mosolygott, hanem boldog volt. Csak ő állt ott egyedül a tömegben és nem volt más, csak a két szem. Majd a szemek lángnyelvekké váltak és szurkálni kezdték az arcát, szemét. Sírva fakadt.

Soha, senki nem látta még sírni, de már nem bírta tovább. Pedig nem akart mást, csak élni a szempárral, vagy nélküle. Mindegy volt. Egy délután eltűnt a tömeg. A hídon sétált és az alábukó sirályokat nézte.

A szemek közeledtek hozzá, de már késő volt. Elfordult. És a sirályok a vízen felbukkanó ruhákat vígan repülték át. És a tűz is kialudt, mert a könnyek eloltották.

A síró árnyék

Ott álltak a lebukó nap fényében. Olyan sötétek voltak abban a rózsaszín kékben, mint téli estén egy hóember fekete szénszemei.

Csendben. Semmit nem lehetett hallani, csak valami nagyon távoli csatazajt...

Hosszú percek elteltével a fiú felemelte a fejét, a lány apró szemei próbált nézni. Csak várta a késszúrást helyettesítő szavakat, már néhány napja, hogy itt valami megváltozott. És a szúrás könnyebben jött, mint gondolta volna, nem hátulról, ám mégis váratlanul érte. Hiába volt pontos a sebzés, jól tudta – élete egyik leghosszabb szenvedése elé néz.

Eltelt közben jó pár hónap és a fiú minden terve kudarcba fulladt, hogy a lányt elfelejtse. Rá gondolt, ha este volt, rá, ha másokat látott együtt.

Egy keddi nap volt, hogy soha nem látták őt többet. Se a barátai, se az ellenségei, sem a lány.

Azóta, ha a nap lemenőben van és rózsaszínűre színezi az eget, egy hosszú árnyék vetül a földre. És ez az árnyék hangosan sír, bár sokan azt mondják, hogy a környező fák ágai között süvít a szél ilyenkor.

Még szélcsendben is...

Metró

A nap úgy tűzött be a majdnem a plafonig érő ablakokon, hogy ha a mattfehér csempe nem porcelánból lett volna, hanem valami olvadékonyabb anyagból, hát azonnal lefolyik a falról.

A kórházi folyosó ablakszárnyait a plafon alatt nem nyitották ki; a mennyezethez közel egy-egy apró tábla beépített légkondicionálója zümmögve próbálta meg lehűteni a hőséget. Ez pedig bent így könnyebben volt elviselhető, mint kint, ahol dühöngött a kánikula.

A kevésbé berendezett folyosón egy-két ember kószált. A pszichiátriai osztály betegein laza kezeslábas volt. Bár ők nem a „ön- és közveszélyes” státuszba tartoztak, de az elővigyázatosság kedvéért senkinek nem adtak olyan tárgyat (eszközt, ruhát, ételt), amivel bárkiben, vagy bármiben kárt tudtak volna okozni. A fehér pizzama hárul volt nyitott, elől pedig úgy folyt össze, mintha külön előke lett volna mindenkin.

A bambán maga elé bámuló férfiak és nők elmerengve járkáltak fel, s alá. Vagy aki nem, az csak megállt egy berácsozott ablak alatt (amit szintén nem ért el a padlóról) és úgy nézett fel a betűző napfénycsíkokra, mint egy imát mormogó ember a keresztre.

Egyikőjük bal kezét a szíve alá szorította és jobbra-balra ringatta; arcán halvány mosoly játszott kontrasztot a világ felé semmitmondó tekintetével. A nő néha dúdolni kezdett, majd ha odaért egy betegtársa mellé, befordult a fal felé és testével védelmezte bal karját.

– Ne félj kicsikém, a bácsi nem bánt. Nem bánt, mert kikaparom a szemét! – dűnnyögte és amint a másik elandalgott, folytatta sétáját elképzelt gyermekével.

A folyosó másik végén egy idősebb ember lapult a falhoz. Kezével simogatta a csempét. Néha az egyiket megkocogtatta, aztán a fejét odafordította a kiszemelt részhez, majd odahajolva közel a négyzethez elordította magát:

– Nem tudok meg semmit! Nem láthattok bele a fejembe!

A harmadik ember négykézláb állt arrébb és lihegett, mint egy kutya, a negyedik a kisujjával mérte le századjára a folyosót, az ötödik pedig csak állt és nézte a történeteket.

A hosszú helyiség végeiben tömör és zárt ki- illetve bejárat várta az áthaladókat, a kettő között pedig egynéhány kilincstelen ajtó fehérlett. Ez utóbbiak belelapultak a falba, s ha mintaként valaki négyzeteket rajzolt volna rájuk, az ember észre sem veszi, hogy ajtók. A padló szürke és koszos volt, s csak az adott neki némi fényt, hogy a rajta sétálgatók már ezerszer végigcsoszogták.

Kintről hangos kiáltozás hallatszott. Aztán feltárult az egyik bevezető ajtó, majd két erős testalkatú férfi ápoló közrefogva bevezetett egy embert. A középen kísért középkorú férfi kihúzta magát, fejét felszegte és délcegen lépkedett előre. Fejét néha oldalra fordította, s amikor lelassított, kirántotta a kezét az őt fogó szakember karjaiból és kézfejét bedugta ingje két gombja közé. A mozdulat nem okozott nagy megállást, de érezni lehetett, hogy a betegkísérők sietnének már tovább az ápolásra szorulóval.

A kis társaság megtorpant a csak ácsorgó betegnél, mert a már majdnem rángatott férfi odafordult és üvölni kezdett:

– Katona! Itt vagyunk Waterloo-nál, s maga csak ácsorog? Hol van a fegyvere?

A megkérdezett összeresztette, majd leült a földre és zokogni kezdett.

– Harctéri depresszió – dünnyögte „Napóleon”, majd hagyta, hogy az ápolók továbbvigyék.

Amint becsukódott mögöttük a kijárat ajtó és befejeződött a zár berregése, az itt maradtak folytatták eddigi tevékenységeiket. Sétáltak, ugattak, dajkáltak, tapogattak.

A Nap még melegebben kezdett kint sütni, a bent lévők pedig hullámokban hol meglassultak, hol felgyorsulva jöttek- mentek. A levegő ugyan a légkondicionálónak köszönhetően cserélődött és igekezett friss maradni, de érezhetően nyomott volt.

Hangos csattanással kivágódott ismét a lezáró ajtó. Most egy középkorú nőt hoztak be rajta, aki ide-oda vergődve próbált meg kiszabadulni mind a ráadott kényszerköpenyből, mind az őt tartók erős karjaiból. Csapzottan göndör haját kötés fedte, arcából rémülettel teli szemei úgy villódtak kifelé, mintha megvilágított prizmák ültek volna szemgödreiben. Fogait vicsorgatta, aztán kiöltve nyelvét ugrott egyet. Hörögve és nyálcsorgatva sikoltozott, a két ápoló alig bírta vele.

– Elszabadult! Érkezik hamarosan, meglátjátok! Nem állítja meg az áramszünet, s ledönt mindent! Az állomás peronja sem fogja meg, felmászik majd az emberek közé! Megöl mindenkit, ledönti az állomás oszlopait! Mind meghalunk!

– Nyughasson már! – szólt rá a jobboldali szakember, majd még erősebben fogva megpróbált gyorsítani a másik ajtó felé.

– Hiába minden! Nem jutunk ki innen! Megállnak majd a mozgólépcsők is! – sikoltozta a nő, s néhány pillanattal később becsapódott mögöttük a berregő ajtó.

Miután elhalkult a tér, a jelenlévők visszazökkentek korábbi állapotukba, folytatódtak a percek. A mozdulatok, a hangok, a meleg, a némaság.

Hirtelen olyan csend lett, hogy szinte hallani lehetett a bent sétálók szívdobbanásait, a légzéseiket, de még azt is, ahogy lecsukják szemhéjukat, vagy, ahogy verejtékcseppeik lehullanak a földre. Olyan volt ez, mint amikor az ember tudja, hogy kitör a vihar, vagy amikor egy földrengés után nemcsak megáll a világ, de szinte egy-egy másodpercre megfagy.

Attól a „kijárat” ajtótól, ahová a korábban elvittek eltűntek, kopogás hallatszott. Hangosodott, majd már nem is kopogás volt, hanem szinte csattogás.

„Kopp kopp csatt csat trapp rapp tradarapptadarapp tradarapp”

Kivágódott az ajtó és egy hatalmas csatoló vágatott be rájta. A gyönyörű paripa szőréen megcsillant a fentről betűző nap, s a szerszámain mindez úgy fénylett fel, mintha azok aranyból lettek volna. A nyereg alatti díszes pokrócon fekvő és erős szíjakkal rögzített nyeregben állva vágatott be a korábban kivitt férfi. Lábán lovaglósizma feketéllett, ruhája eredeti katonai öltözet volt, s egyik kezével a zablához futó szárat tartotta, a másikkal egy kivont kardot tartott előre szegezve. Fején ott feszült jellegzetes francia császári kalapja.

Napóleon megérkezett, s ugyan vágatott, de olyan volt a kép, mint amikor egy focimeccsnél lelassítják a vetítést. A gyors vágta kecsessé vált, a ló és lovasa úszott a levegőben.

– Császárotk után előre, katonák! – kiáltotta és átviharzott a folyosón.

A köveken szikrát vetettek a mén patáin lévő patkók, s a háttérből hangos csatazaj, ágyúdübürgés követte Napóleont. Puskák ropogtak,

dobszó remegtette meg a folyosót, majd miután az eddig ittlévő betegek mind a falhoz szorultak ijedtükben, a vezér átugratott a hirtelen feltáruló „kijáraton”.

A csend visszatért, a szabadulási utak bezárultak. Légzések és zihálások hangja hallott, majd valahol egy légy zümmögése.

„Katt katt csipp dobb dobb ssss ssss suhhh”

Szél támadt. A zártságot jelentő ajtó irányából érkezett és erősödve hozott magával mindent. Egy félelmetes érzést, egy erősödő zümmögést, egy szagot, egy valahonnan ismerős hangot. Egyszerre volt meleg és hideg az illata, egyszerre volt friss és állott, egyszerre simogató és fájdalmas. Követte a zümmögés, majd fémes sikoltás, csikorgás. Jellegzetes dudaszó, sziszegés és ólomteli, füstös, égett szag.

A bent eddig bandukoló betegek egyszerre néztek a szél és a hangok irányába, majd mindannyian őrült tempóban kezdtek el a hozzájuk legközelebbi ajtó felé fordulni. Matattak a nem megfogható résekben, körmeikkel igyekeztek kitépni a falból a berejtett kijáratot, hogy kijussanak innen. De kezeik már véresen mázolták össze a csempét; a nem megfogható menekülési lehetőségek szinte még inkább belelapultak a síkba.

Ekkor meglassult a kép és mindenki előbb a hangosodó zaj irányába, majd a másikba fordult. Egy sikoltás és az emberek rohanni kezdtek az életükért. Eldobták a gyerek-kezet, a láthatatlan nyomkövetőket, négykézlábról felálltak.

Kirobbant a bejárat és teljes folyosó szélességben megérkezett a metró. Az alján szikráztak a kerekek, a tetején lángolt a forró levegő, s oldalai centiméterekre simogatta a folyosó csempéit. Nyüsztett, sikoltott, csikorgott, zümmögött. Érkezett és tolt maga előtt mindent, amit csak elért. Törmelék, csempét, rácsokat, papírdarabokat. Hideget, meleget, szagokat. Életeket.

S a vezetőfülkéből kaján vigyorral nézett előre a nemrég kirángatott nő.

– Ugye, megmondtam?

Lovag a sötétből

Álltam és néztem, ahogy vak sorstársaim egymás után dobják el fehér botjaikat, s egyszerre emelik fel tompa tekintetüket felém. Nem értettem, hogy mitől tört mellkasomba meleg érzés, mitől fénylik fel valami, amit már régen nem fedezhettem fel; betört az addig a semmit uraló világomba a kép. Láttam, ahogy az alakok valóssá válnak, kiszínesedett a világ és megtelt mozgással. Olyanná lett az addig csak hangokból, illatokból létező való, mint megvakulásom előtt...

Majd az emberi beszédből arcok világlottak elém és nem tudtam, hogy sírjak, vagy nevessek a csoda megléte okán.

A csapat, aki addig a munkatársaimat alkotta hirtelen élni kezdett, de valami mégis más volt. Nem informatikusok, masszőrök, és irodai segítők szóltak hozzám; nem az elnök asszony kért számon, s nem az irodavezető kért ötleteimből, hanem egy egészen más társaság. Nem a kollégák adtak segítő kezet, hanem apródok nyomták kezembe a fehér bot helyett a kardot...

Ellenfelem nem a való és modern világ pénzéhes és mindenben a nehézséget látó irodistái, aktakukacait kellett legyőznöm többé, hogy hová fektessenek vezetősávokat, vagy helyezzenek el beszélő lámpákat, hanem katonák rohantak felém vágótűző lovasok között. Mögöttem a testőrség védte a királynőt, páncélosok kiáltoztak nekem torkuk szakadtából:

– Sir Andrew, ne szánd többé a sok ellenséget!

Felemeltem kardom, felhúztam embermagas pajzsom és vágatába ugratva lovam nekicsapódtam a birodalmunkat támadók pajzsfalának.

Csattantak a pengék, reccsentek a dárdák és patakokban folyt a vér a harcmezőn. A ránk rontók hullottak pallosom alatt; fejek repültek a lovaink lábai alá és hamarosan annyi hulla lett mindenhol, hogy tocsogtak a paták és a csizmák a földön.

– Hajrá lovagok, miénk az igazság!

„A városi hivatal engedélyezte az átépítés következő lépését, miszerint két intézmény komplett akadálymentesítését kezdhette meg a kivitelező. További gyalogosátkelőket hangosítottak ki és megszűnt az olvashatatlan weboldal...”

A sorfalat álló lovak között lépkedve értem el az emelvényt. Ráemeltem tekintetem a királyi családra, majd lehunyva szemem érezve a fenséges hangulatot, féltérde ereszkedtem.

– Elfogadod Sir Andrew a tanácsi tisztséget, miszerint ezentúl a testőrség kapitánya leszel, véded társaid, s életed áldozod uralkodóért és népetekért? – kérdezte tőlem egy hang.

– Vállalom – feleltem halkán, de határozottan

– Akkor a nép akaratából ezentúl nemcsak a birodalom alvezére leszel, hanem...

– Véged van, te! – kiáltotta egy mély hang, majd fájdalmat éreztem a mellkasomban és elöntötte felsőtestem a vér. A szívemet ért dárda áthatolt a láncingemen, majd úgy vette el életem, hogy megakadt a világ folyása.

„Azonnal hozzanak egy defibrillátort! Leállt a szíve! Hívják azonnal a főorvost és nyomják a mellkast! Most!”

Kinyílt a szemem és ismét sötétség vett körül. Kezemben a már ismert fehér botot tartottam lazán. Visszatértem a jelenbe, ahol egy voltam azon vakok között, akik tehettek valamit másokért.

– Akkor jó pihenést a hétvégére és a jövő héten folytatjuk a munkát!

– Hogy mi? – bukott ki belőlem és nem látva fordultam az ismerős hang irányába.

– Hát most vége lett az érzékenyítésnek, de be kell ugrani az irodába, hogy megtervezzük a következőt.

Majd felébredtem és aznap hazaérve a munkából beletemetkezhettem középkori világomba.

Van, kinek fehér bot, van, kinek pallos jut...

Lovagmese

Olyan meleg volt, hogy a párom által ajánlott vászoning is rám ragadt már. A ritkán meglibbenő szellő ugyan be tudott jutni a bőrömig – ilyenkor nagyon jól esett a borzongás –, hogy mégis ne süljek meg, de őnagysága az égről csak égetett.

Ahogy leszálltunk a buszról, ami a fővárosból vitt minket ki a szabadságba és most ide a palotajátékok helyére, furcsa volt, hogy nem hallok semmit. Sem emberi forgatag hangját, sem a feldübörgő dobokat, de még egy árva pikulát sem.

Idén is elhatároztam, hogy kijövünk a lovagi tornákra, a várjátékokra és begyűjtjük mindazt az élményt, ami majd egyszer segíthet ahhoz, hogy történelmi jellegű írásaimban még élethűbben adhassam vissza a középkort. Azt a hangulatot akartam átélni, amiben ott száll a sült húsok és piték illata, amiben érzem a helyi borok zamatát, amiben már messziről felcsendül fülemnek a kardcsörömpölés, vagy éppen a dobpergés, patadobogás...

Még jópár utcányira voltunk a palotától, s attól a helytől, ahol magát a tornát, a sorompókat felállították, de zavart a viszonylagos csend.

– Jó nap vagyunk egyáltalán? – viccelt párom, de ezen ő is mosolygott, hiszen minden parkoló tömve volt és a buszon is tömeg érkezett a városba.

– Onnan mintha dübörögne valami – mutattam előre és megindultunk feljebb.

Mindössze két utcával mentünk beljebb és ott ránk tört a forgatag. Mintha a kis utcácskák és az abban épült házak valóságos falat alkottak volna ott térben és időben. Ember-ember hátán tolakodott, vagy éppen sétálgatott. Bámult, evett, ivott, vásárolt és közben vagy oda, vagy elfelé igyekezett a főprogramot adó udvartól. A környező utcában megannyi sátor állt és várta, hogy a betérő vendégek, turisták minél több pénzt hagyjanak ott a tárcájukból. Két oldalt ácsorogtak és mind mást mutatott. Némelyik adott arra, hogy ilyenkor a vásár az tényleg középkori jellegű legyen, mert fa, bőr, agyag holmikat tett ki megvételre.

De bolt olyan is, ahol egy kovácsmester engedte, hogy aki vállalkozik, az megpróbáljon vasat kalapálni.

– Ide a bátraknak! Megpróbálná szívesen, hogy milyen kovácsolni egy patkót?

Mellette bábokat, amellet meg terítőket árulgattak nagy bőszen. De ahogy végigszaladtam a kínálaton a szememmel, a mai kor belelopta magát rendesen a „forgatagba”. Merthogy bizony, volt itt mai könyvárus, hot-dog, hamburger is a kicsit távolabbi csülkös-házisörös pultok között.

– Illúzióromboló – mordultam fel, de már léptünk is tovább.

– Mint az is, hogy milyenek az árak...

Néha elsétáltunk egy korabeli ruhás ember mellett, aki vagy régi hangszeren játszott – hogy érezzük a középkort –, vagy bábozott vadul. Akadt egy-egy katona, aki csak csellengett, de arrébb elvonszoltak a tömegben egy kézikalodás parasztot is. Ezektől kezdett visszajönni a kedvem és tudtam, ha nem engedek fel, nem jön meg a hangulat, az ihlet. Pont az, amiért idejöttem.

Miután meglestük a királyi borudvart, ahol belekortyoltam kicsiny országunk ízletes (és drága) borába, megindultunk a nemsokára kezdődő lovagi torna irányába. A tömeg hömpölygött. A forróság már égetett, s az emberek egyre nehezebben viselték a nyarat. Idősebbek a sörhöz, vagy a kocsihoz, a gyerekek meg a játékoshoz, vagy a fagyihoz soroltak be. Az egyik pillanatban egy kislányka nézett rám nagy, barna szemével. Édesapja fogta a kezét, de közben egy sörösátor felé magyarázott és a gyermek kissé „lógott” a levegőben. A leányka szabad kezében egy plüssmackó volt rabul ejtve; úgy szorította magához, amiből tudni lehetett: a mackó már az övé, mást nem is akar, s senki el nem veheti tőle. Szemei vidáman csillogtak, de valami nem stimmel.

A távolból felhangzott egy kiáltás:

– Utat a királynak, utat a királynőnek!

A tömeg megpróbált minél jobban a két oldalt álló sátrakhoz állni. Megindult a tolakodás, a lökdösődés, s mire feleszméltem, egy elsuhanó férfi ellökte a kislányt.

A két kéz „szétszakadt”, a mackó a földre hullt, majd a copfot és világos ruhát viselő kisgyermek ott feküdt az út közepén.

Trapptara trapptara trapptara trapptara!

Pillanatok alatt méterekre voltak az érkező lovasok. Vasalt paták, botokat lóbáló katonák lépkedtek szinte rohanvást, hogy utat törjenek – még ha csak látszólag is – a királynak, aki szintén a tornára igyekezett.

Az apa meglassult fordulattal nézett a tőle hirtelen messze került lánykára, de már olyan távol voltak egymástól, hogy ha ugrik is, el nem éri, fel nem képes kapni a földről.

Megdermedve álltam és behunytam a szemem. Csodára vártam, vagy azt hittem álmodom?

Egy pej ménen ülő, fekete palástot viselő lovas ugratott a királyi menet elé. Bal kezével megrántotta a szárazakat, amitől a társa egy pillanatra a hátsó lábaira állt, majd jobb karját az ég felé emelte. Abban megcsillant hosszú kardja, s az egész jelenetet egyfajta hullámban érkező dübörgés követte.

– Megálljatok! – kiáltotta el magát.

A férfi köpenyének bal vállán egy háromágú, fehér és duplaszáras kereszt fénylett fel a szikrázó napfényben. Alatta barna vászoning, egy fekete nadrág és ugyanilyen csizma öltöztette még; derekán lévő övéről kardjának tokja fehér csillagos lovának oldalát verte.

Ekkor már halotti csend volt, ekkor már magam is tágra nyílt pupillákkal néztem a történeteket. A dobosok nem pergettek, a zenészek nem zenéltek, a nép úgy hallgatott, hogy tisztán kivehető volt a távolabb folyó Duna csobogása is.

A méterekkel előbb megálló menetoszlop és a földön fekvő lányka között álló lovas közben egy mozdulattal eltette kardját, majd leugorva lováról talpra állította a megszeppent gyermeket. Amaz először majdnem elsírta magát, de amint a férfi hátratűzve hosszú haját mosolygva a kezébe adta az ugyancsak a földre került mackót, már minden a helyére került.

– Minden rendben van, kishölgy – szólt mély, de barátságos hangon a lovas meghajolva megcsókolta az apró kis kezét.

– Igen, nagyon köszönöm – jött a halvány hang.

Ekkor már odajutott az édesapa is, aki zavarában nem tudta, hogy gyermekét tapogassa előbb, vagy kezét rázzon a lovassal. Mire a lány a kezében volt és hátráblépett a középről, a fekete köpenyes már ismét a hátasan ült és csak biccentett egyet fejével, majd elléptetett ő is a szintérről.

Trapptara trapptara trapptara trapptara!

A tömeg megindult. Zaj, tompa moraj, háttérből trombiták, harsonák szóltak. Orromba visszatért a sült szaga, a csapolt sör kesernyes mivolta, a nem messze árult vattacukor édeskes, élményítő illata.

– Láttad ezt? – kérdeztem páromtól, aki ekkor egy árus felé fordulva éppen egy piros alapon fehér pöttyös csuprot vásárolt.

– Mit? – kérdezte zavartan – Látod ezt? Már régóta szerettem volna...

– Itt volt... egy... Triannita lovag... és megmentett...

Párom, mire végignyöszörögtem a mondatom, már fizetett és mosolyogva vonszolt a tornatér irányába.

Idejövök azért, hogy ihletet szerezzek történelmi sorozatomhoz, amiben Trianniták jönnek-mennek, és egyszer csak elém toppan egy igazi?! Ha ezt más meséli, azt hiszem, hogy napszúrást kapott. S pont olyan volt, mint ahogy én leírtam! Egy aprósággal sem több, vagy kevesebb. Jött, mert szükség volt rá és megmentett egy életet. Lovon, fekete palástban... vállalva mindent...

Azt, hogy miképp kerültem be közben a tornatérre a lelátóra nem tudom. Gondolataim vadul cikáztak, de páromnak nem mertem már említeni azt, amit láttam. Merthogy már nem is voltam benne biztos, hogy valóban láttam, valóban megtörtént.

Ekkor valamiért jobbra néztem és ott ült mellettem a kislány a papájával, meg a szorosan ölelt macskával.

– Szia, bácsi! Majd kicsit odébb lépsz, hogy jól lássam a királyt? – kérdezte tőlem és rám mosolygott kedvence mögül.

– Iiigeeen – nyögtem és mivel felsikoltottak a harsonák, a küzdőtér felé fordítottam fejem.

Mint majdnem minden évben, most is négy lovag volt a tornán, s várható volt az is, hogy ugyanaz nyer, mint aki tavaly. Ez azonban semmit nem vett el az élményből, hiszen akár látta valaki korábban magát a kopjatórést, akár nem, a jelenetek valódiak voltak. A hosszúkás téren két oldalt felállt egy-egy más színű szalagot, vagy tollforgót viselő, páncélokba bújtatott lovag, s az egyikőjük nyer. A másik meg nagy tapsot kap, de veszít...

A begyakorolt mozdulatok mögött sok tapasztalat és edzés rejlett. Mindezt azért, hogy a nézők olyat lássanak, amit addig csak filmekből és érezzék egy kicsit: visszaléptek az időben.

Itt is feldübörögtek a patkolt paták, felszakadt föld repkedett a lábak alatt. Itt is morajlott a nézők sokasága, ahogy közeledtek a harcosok leengedett rostélyukban, s itt is reccsentek a kopják, amikor összecsapódott a két lovag. Látni és érezni lehetett az erőt, az ügyességet és tapsolni, amikor a nyertes megáll lovával a sorompó végén, a vesztes pedig vagy feláll a lezuhanás után a földön, vagy emeli kezét: minden rendben van. Ilyenkor persze még a „színésztárs” is megkönnyebbül, hiszen a mutatvány komoly fizikai és szellemi felkészültséget követel és elég egy félresikerült mozdulat: sérülés lehet a következmény.

Fogytak a lovagok, s ahogy vártuk, a vörös tollas sorra nyert. Volt olyan, akit egyből kilökött a nyeregből, de a kéket csak másodjára sikerült a földre taszítania. Persze ilyenkor nagyot csattant a pajzs, recsegve robbant szét a kopja és nyerített fel a ló, de ezektől volt „igazi” minden.

Amikor a „Vörös lovag” már fordult volna nyertesként a király felé, hogy kihirdessék: ő a torna győztese, a bevonuló részen megjelent egy ezüstös vérteket, fekete palástot viselő lovag. Lován sötét lemezek és bőrpáncélok voltak, kopjájának végén fehér szalag repkedett. A pej mén hátára ráborult fekete palástja; a lovag bal vállán feltűnt az a jel, amire villámcsapásként ledermedtem. Ismét itt volt a Triannita!

A bal karjára már felerősítették a pajzsát, amin ugyanaz a fehér és háromágú kereszt világított, ami évek óta nálam szimbólumként szerepelt a történeteimben. Mellkasán is ezüstös mellvért fénylett, fémkesztyűs kezével magasra tartva hozta hosszú fegyverét.

– Kihívom a Vörös lovagot! – dübörögte sisakrostélya mögül és biccentve a király felé, tisztelgett a másik lovagnak is.

Ismét elcsendesült minden. Egy rövid moraj, aztán az a némaság, amiben ha akarom, hallhatom a légy zümmögését is.

„Ki ez a lovas? Honnan jött? Van engedélye? Szereplő, vagy csak egy kóbor valaki? Hol a főrendező, ő tud erről?”

A király oldalán egy szintén beöltözött ember odahajolt az uralkodót alakítóhoz, majd a fülébe súgott valamit. A koronás fej bólintott, majd szótlánul intett a pályán álló, nagy zavarban lévő főheroldhoz. Az is csak bólintott és odaszaladt a Triannitához. A két ember közelebb hajolt egymáshoz, aztán a majdnem nyertes „Vörös lovag” is fejet hajtott, a két harcos felállt a sorompó két végében.

– Hölgyeim és uraim! – hangzott a mikrofonokból az évek óta ismert hang – Tornánkat megtisztelte egy kihívó Triannita lovag, aki most királyunk engedélyével megküzdhet a Vörös lovaggal! A főheroldunk mindent rendben talált, így lovagok tiszta és becsületes harcot várunk! S aki nyer, kihirdetheti, hogy ki legyen majd a torna szépe!

A két lovag leeresztette rostélyát s egy pillanatig csendben várt.

Én csak álltam és bámultam. A pulzusom már annyira szapora volt, hogy szinte nem is éreztem szívem pihenését. Kezeim önkéntelen ökölbe szorultak, remegni kezdett a gyomrom és azon vettem észre magam, hogy kiver a víz. Párom tapsolt egyet, de nem szólt.

– Te... te látod ezt? – kérdeztem tőle, de nem is felelt, csak megszorította a kezem, majd tekintetét odaszegezte a küzdőterre.

A másik oldalamon a kislány hasonlóan volt elvarázsolva, mint én. Csillogó szemével a készülő ütközést figyelte. Csendben és halványan remegő ajakkal.

Megszóltak a harsonák, majd a két lovas megindult egymás felé. A keményre döngölt és a programokra jól előkészített föld remegni kezdett, dübörgött a világ. Két vas és bőr, meg hústömeg indult egymás felé, s senki nem tudta, hogy mi lesz a vége. A „Vörös lovag” remélte, hogy aki a másik páncélban érkezik felé, az is sorstárs és tudja, mit csinál. Az idegent nem ismerte fel, de bízott abban, hogy a programot nem veszélyeztetik olyan szereplővel, aki előtte nem edzett, nem gyakorolt és nincs felkészítve a játékra. Arra, ami eddig valós színészet volt, s most valóságos versennyé vált.

A Triannita felsőtestét enyhén megdöntötte, így amikor a két harcos összeért, a kopják darabokra hulltak szét. A pajzsokról lecsúszó fegyverek persze arra voltak kitalálva, hogy látványosan szilánkokra zúzódjanak, de ehhez kellett az is, hogy a két férfi jól találkozzon.

Mindkét nyeregben maradt lovag megállt a pálya végén és megrázva kezeiket új kopját kérték. Pillanatokkal később ismét megindult egymás felé a két ember és a két ló.

Durr!

Porfelhő és kavarodás terítette be a küzdőteret, majd amikor „kivilágosodott, a „Vörös lovag” a földön, a Triannita a nyeregből nézték egymást. A földön ülő felemelte kezeit, s ez után a fekete palástot viselő biccentett feléje.

– Nyert az idegen lovag! – szóltak meg a hangszórók.

– A Triannita! – kiáltottam fel és aztán oda is kaptam a kezem a számhoz.

Mi van, ha amit most láttam, az csak káprázat? Kiáltozok itt olyanokat, amit senki nem tud, nem ismer nálam jobban. Csak a párom, esetleg egy-egy ember, aki olvasta a regényeket...

Néhány perc után a nézők tapsoltak, a vesztes levonult a pályáról és a király felkérte a fekete köpenyes harcost, hogy ha már idejött és nyert, hát válasszon torna szépét.

– Nos, lássuk, ki lesz a Torna szépe!

A Triannita új kopját kért és körbeléptetett lovával. Mintha egy néma keringőt táncoltak volna, mintha forgott volna az egész pálya, a nézőtér, a világ. Lassan, méltóságteljesen haladtak, vágni lehetett a csendet. Aztán amint körbeért, már valahonnan a háttérből halk pergő dobot véltem felfedezni. A nézők csak bámultak, s nem egy fiatal hölgy várta, hogy a fekete köpenyes lovag rá mutat majd. Am az megállt majdnem velem szemben és a mellettem ácsorgó, mackóját szorongató kislányra mutatott. Kopjája végén ott díszelgett egy fehér szalag és egy parányi vörös rózsza.

Az

Ültem és kifelé bámultam a villamosból. Abból a nálunk sárga kígyóból, amiben minden nap tolongnak az emberek, s amiben akár nyár van, akár tél, zümmög a légkondicionáló. Az, amiben folyamatosan a sikoltó sípolást hallhatja bárki; ha nyílnak az ajtók, ha záródnak, ott mindig körülvesz a technika. No, meg az emberek közönye, vagy éppen közzjátékai...

Nagyon meleg volt, a Nap könyörtelenül sütött. Az ég olyan kéken feküdt rá a szmoggal behintett városra, mint a megfakult, régi vonaljegy. Kint a járdán ott rohantak az emberek, mint egy széttúrt hangyabolyban a megriasztott hangyák. Ki erre, ki arra, de mind siettek valahová.

A villamos tele volt és hiába próbálta meg a levegőhűtés számunkra elviselhetővé tenni a teret belül, éreztem, hogy alig kapok levegőt. Kezem remegni kezdett; először csak finoman, majd egyre erősebben. Éreztem, hogy folyik rólam a víz, arcomon végigpergett az izzadság, majd olyan hangos koppanással esett a padlóra, hogy mindenki rám nézett. Mérges tekintetek voltak ezek, és a pillanat is olyan vad volt, hogy félni kezdtem. Tudják, megéreztek és elítélnék!

Szememet lehunytam, nehogy felfedezzék a pupilláimon, hogy mit tettem, s karjaimat elrejtettem oldalam mellé. „Senki nem veheti észre a tűszúrásokat!”

Nevetni kezdtem. Eleinte még tudtam takarni, de a nevetés erősödött és én csak hahotáztam. Az arcok közeledtek és beterítették a képet. Kiabáltak, mondták a magukét, de én csak nevettem. És akkor az arcokból pókok lettek, akik az életemet akarták. Hosszú, szőrös lábaikkal tapogatták a testem, már nem nevettem. Sírtam, sikoltoztam. Éreztem, hogy harapdálják a mellkasom, a lábaim, a nyakam, csapkodni kezdtem magam körül, de a pókok egyre csak többen és többen voltak.

Aztán jöttek a patkányok, majd a nagy és zizegő bogarak. Sorban és alakokat formáló tömegben. Búzlóttek, minden olyan levegőtlen és izzadságszagú lett.

Hirtelen nagy fény vakított el, majd egy hatalmas pofon csattant az arcomon.

– Jól vagy?

A tanítás

A templomkertre úgy esett le a már nyugovónak indult nap kissé vöröses sugara, mint ahogy az éjszakában megfesti a táncoló tűz a körülötte ülőket. A távoli hegyek kezdtek beleolvadni kékségükkel a szürkületbe; az erdők, a közeli bokrok és magas fák levelei ásítózva fogadták a hangosodó tücsökzenét.

Az idős szerzetes elmélázva hallgatta tanítványa szavait, majd amikor az néha-néha csöndbe maradt (vagy csak levegőt vett a következő gondolathoz), lehunyva öregedő és ráncos arcába mélyedt szemeit, sóhajtott egyet.

A fiatal férfi zavartan meggyűrte csuhája redőit, megrántotta kordáját, majd folytatta:

– Akkor nem bűn, ha az álmokat fejtegetem?

A tapasztalt testvér intett, hogy folytassák a sétát és megindult a kertet övező kőkerítés mentén.

– Megpróbálni értelmezni a túlvilág képeit miért lenne bűn? Nem, nem az. Ámbár többen vannak, kik úgy vélik, hogy felesleges. De meséld csak el újra kérlek.

– Sétáltam egy más világban, hol csend volt és békesség. Egy utca oldalán ácsorogtam, melynek a másik részén egy olyan köves út futott, aminek nem voltak repedései.

– Sima út – dünnögte az agg.

– Igen. Aztán az égből egy vékony és nem evilági anyagból készített madzagocska lógott le elé, melynek vastagsága nem sokkal volt nagyobb, mint a lovak sörénye. A másik vége messze fenn az égben volt; úgy kunkorodott előttem, mint bárányok szőre nyírás előtt. Ekkor egy borbélyeszköz jelent meg a kezemben, mivel szakállat nyírnak. Tudatom súgta, hogy vékonyan vágjak bele ama különös fonatba.

– Megtetted? – kérdezett fel halkán a testvér és megállva a távolba meredt.

– Igen. Ettől kissé megmerevedett a fonal és én pedig egy arasznyival felemelkedtem a földről. Majd a kezem egy hüvelyknyit feljebb csúszott, mint ahogy én is magasabbra értem. S ez folytatódott, egészen addig, míg már házak magasságában jártam.

– S nem estél le?

– Nem, mert, ahogy vagdostam ama fonalat, az megtartott. Ekkor megijedtem és ismét ott álltam a földön. De nem zuhantam le, csak mintha megint az álomom elején lettem volna. De ekkor egy vaskerítés magasodott előttem és én ott álltam ismét a borotvával, meg a madzaggal.

– S mit tettél ekkor?

– Valahonnan azt éreztem, hogy ismét vágnom kell, azaz csak meghámozni azt a görbe és kunkoros fonalat, ami ott lógott arcom előtt. Tudtam, hogy fel akarok megint emelkedni, de azt is, hogy most még nehezebb lesz.

– Mert előtted volt a kerítés ugye?

– Igen. Bensőm sugallta, hogyha felmászmok ismét és elérem a kerítés tetejét, akkor onnan könnyebb lesz a haladás.

Egy pillanatra csend ereszkedett közéjük. A tücskök zenéje felhangosodott, de mire egész zenebona kerekedett volna, a fiatal szerzetes folytatta:

– Már fenn jártam a tetők felett; a madzag vége messze az egekbe nyúlt és egyre feszesebbé vált. Én pedig haladtam. Jobbról ott volt az út, afféle töltésen futott, balról kezdtek apróságokká válni a házak. Aztán megijedtem, ha abbahagyom a vagdosást, lezuhanok.

– S te nem hagytad abba.

– Nem, hanem egyre gyorsabban vágtam a haladáshoz azt. Idővel már egy végtelen tenger hullámozott alattam, s akkor éreztem, hogy ha le is esnék, már nem hálnék meg.

– No, és eljutottál valahova?

– Egyik pillanatban egy részen kettéágazott a madzag, s a jobb oldali az odavezetett az út szélére, a másik meg tovább fel az égbe. A kék égbe, hol tiszta és hófehér felhők vártak. Tudtam, ha eltérek, az útra léphetek, mi a földön futott, de nem tettem. S a föld eltűnt, majd ott lebegtem az égben egy pillanatig, ahol körbevett a csend, a béke és a nyugalom. Majd minden elsötétült, és amikor lelkem megnyugodott, felébredtem.

Az idős férfi köhintett egyet, kezeit a háta mögött összekulcsolta és miután elmélázott egy pár percig, megszólalva válaszolt:

– Álmod tanítás volt.

– S mit tanított, mi eme álom magyarázata? – nézett fel csillogó szemmel a fiatalabb szerzetes.

– Az a kötélke egy vékony halász zsinag, ami az égből nyúlott le. Ha kitartó vagy, megérinted, s el tudsz indulni felfelé.

– Egy út, egy életcél... – gondolkodott a fiatalabb testvér.

– A haladás minden úton nehéz és lassú, kitartás és hit kell hozzá.

Az első lépés, hogy megtapadj rajta. Ha elgyengül a hited, lezuhanhatsz. Ha mellékutakra tévedsz, s engedsz a csábításnak, vagy a könnyebb irányt választod, letérsz, megállsz az úton, visszatérsz az elejére, elindulni újra nehezebb lesz. Ha folyamatosan haladsz, egyre feljebb, azaz tovább jutsz a felhők irányába.

– Vagyis ahová utam és célom vezet?

– Igen, de a fák tetejének szintje sokáig tart. Kitartásod kell legyen, különben madár maradsz. Aztán már fent lehetsz, minden meleg, kellemes és körbevesz majd a béke, akkor céloddhoz érsz.

Az éj eközben beterítette a halkan társalgókat és bár feltűntek a csillagok, a nap melege még nem engedte fázni a két férfit.

– A jót tenni – folytatta befejezésül a tanító csuhás –, hinni és ebben kitartani meghozza eredményét. Az út nem könnyű, sok apró lépés kell hozzá és az folyamatosan. Egyik a másik után, véges végig...

„Mindenki útja egy zsinag, amin egy borotvával halad felfelé. Ami mindig megkapaszkodik, s ez nem könnyű. Az út lassú, szinte csak millimétereket halad.

Egy idő után, ha elvész a hite, az óceánba zuhanhat, de onnan már kerítés sem lesz, amit ha legyőz, akkor sem képes felemelkedni, elindulni...

Holnap

Csak ülök a hintaszékben a teraszon és csupa apróságon gondolkodom. A délutáni napfény, ami már-már bágyadtan jelzi a szőlőlevelek között elérve engem, hogy a nap is hamarosan elbújik nyugaton a föld alá, alig mozgó árnyékom veti a kőre. Valahol egy kutya mesél, vagy fenyeget hangjával; arrébb ezer tücsök zenél kórusban; a felettem lévő tető ereszből fel-felkuruttyol egy béka, s a lágyan simogató szellő már hozza az est illatait.

Jár az agyam. Elmém kusza örvényébe belefolyik a pipám karikáiból elillanó fehér füst; orromban és garatomban mind érzem azt az aromát, ami megnyugtat és elgondolkoztat mindenem. Gondolkozom. Azon, hogy mi lesz holnap, azon, hogy lesz-e egyáltalán holnap...

Tényleg, mi lenne, ha nem lenne holnap?

Ma még mindenki felkészülne a másnapra; a vacsora, zuhany, vagy a habos fürdés álmhozó szeánsza követné a megszokott vonalát, és az esti tévézés után lefeküdnénk. A hétköznapi emberek ugyanúgy, mint a sokat álmodók, a felnőttek és a tanulók; a dolgozók és a naplopók; épek és fogyatékosok. A mindenkinek sokan és egyes szám első személyben.

Akit úgy hívunk: ő. Talán álmodna is és aztán azon venné észre magát, hogy még mindig nem kell felkelni. És akkor ránézne az órára, mert miért ne nézne rá, és látná, hogy a mutatók éjfél mutatnak.

Gondolhatná azt is, hogy megállt az órája, de akkor megnézné a karóráját, vagy a nagy bim-bam-ot a nappaliban (már ha van nappalija) de az is éjfél mutatna. Talán visszafeküdne azzal, hogy álmodik, és csak aludna, aludna... Próbálna álmodni, de a hideg, vagy éppen kellemes képek csak nem jönnének lecsukott szemhéjai alá; hirtelen melege lenne, vagy éppen fázna; nehéz lenne a takarója, kemény a párnája és minden zajt meghallana. A szívdobogását, a kissé zilált légzését, vagy a másik szuszogását.

De az is lehet, hogy felkeltené párját (ki lehetne aznap szexpartnere, igazi barátnője, vagy éppen felesége is), aki azonban csak a másik oldalára fordulna. Lehet, hogy mordulna valamit, vagy csak sóhajtana egyet elégedetten, de nem szólna, mert őt nem engedné el az

éj mámoros és meleg ölelése. De emberünk nem aludna, hanem nagyokat sóhajtozva bambulna az ágyon és némán nézne maga elé.

S akkor ő is, – mint most itt én –, csak ott ülne, és azon gondolkodna, hogy lesz-e egyáltalán holnap. Eszébe jutna, hogy biztos vannak még rajta kívül emberek, sokan és sokfélék, akik szintén ezen gondolkodnak.

És akkor már tudná, hogy nincs egyedül. Mint én. Mert amit ma megálmodsz, s van erőd és akaratod tenni érte, az a holnapban valósággá érik...

A remény

Már besötétedett, de nem voltak csillagok az égen. Sötét felhők vonultak száguldva az éj koromfekete leple alatt; nagy és kis felhők voltak ezek, melyek mégis mintha derengtek volna valamitől...

Hideg volt, mert éppen akkor esett le a hó; a fák ágai nyögve tartották a növekvő, fehér tömeget. A táj is fehérré, és szürkévé, meg feketévé vált. Nem volt benne élet, csak egy-két károgó varjú repült át a fejem fölött. Sikoltott a csend, tépte a vidéket a kihaltság; a hangtalanság szinte minden árnyalata tombolt a füleimben.

Én csak halkán sétáltam és a számból kiáramló párát figyeltem. Aztán, mint egy gyermek, fújtatni kezdtem, mint egy vonat és élveztem a levegő áramlását; a páragőz suhogva kifelé rohant a sötétbe, majd a jéggé dermedt és hideg világ meg be a meleg tudómba.

A hó esett. Hatalmas és szikrázó pelyhekkkel, melyek önmagukban is hordozták a mindenség változatosságának csodáját. Szakadatlanul libbentek, összetapadva és egyedül érték el a magasból a lentet; zuhantak és estek fára, bokrokra és rá mindennek a tetejére. Rám is. A hajam már tiszta fehér volt, egy kicsit vizes; ha nem mozogtam volna, akkor én mintázom meg a világ hóemberét.

– Talán azért esik a hó, mert így minden nyugodtabb, és nem látni azt a szürke egyhangúságot a világban – adtam hangot gondolataimnak és nem érdekelt, hogy magammal társalgok. – Állítólag a fehér idegesíti az embert. Engem ám kifejezetten megnyugtat. Világít a sötétben.

Teljesen átfagytam, a hideg ide-oda szaladgált a testemen. Zsiborogni kezdett minden tagom, az ujjaim már csípősen fájtak; arcom és orrom érzéketlenül küzdött önmagáért.

– Igen, a lábam is vizes. De miért fáznak most hirtelen annyira? Hová lettek a fák a környezetemből? – kérdeztem remegő ajkaimmal a semmitől.

Álltam egy végtelen közepén, esett a hó, én meg nagyon fáztam. Próbáltam fűjni a kezem, és közben dörzsölni kezdtem, de nem melegedett fel és a zsibbadás már elviselhetetlenné vált.

– Ha errébb lépek – néztem egy kissé arrébb –, ropog a hó alattam; a lábam már nem is érzem. Miért nincs rajtam ruha? Hol a meleg nadrág, hol a csizmám? Talán már nem is fázom annyira...

A hóesés elállt. A nagy sötétségből egy picike fénypont rajzolódott ki. Olyannak tűnt ez, mint amikor a sivatagban a vándor meglátja az oázis pálmáit, s tudja: ez nem délibáb, ott víz van.

– Ott biztosan ég a tűz. A tűz, ami melegít és életet ad. De én nem fázom, nekem minek a tűz? De ott van étel és ital is, bár éhes sem vagyok. Akkor miért akarja valaki, hogy odamenjek? De nem csak más, én is akarom, hogy odamenjek. De ha nem kell semmi, mit keresnék én ott? Egy házban, ahol emberek laknak.

Mit akarhat egy ember a másiktól? – pörögtek egymás után a nehéz gondolatok a fejemben, melyeket már egyre hangosabban kérdeztem és mondtam bele a feneketlen sötétbe, ahol csak én voltam, a hideg, a fák és a távolban az a fénysugár. Nem tudtam a választ, csak elindultam. Minél közelebb értem a házhoz, annál melegebb és jobb lett a hangulatom. Az ajtó elé léptem, amikor az már kinyílt és egy gyönyörű lány állt elém, majd megszólalt:

– Nincs kabátom.

S akkor forogni kezdett velem a világ, hirtelen megint fázni kezdtem, majd hallottam, hogy az ajtó becsukódott. Nem recsegve, nem nyikorogva, csak tompán, de jól hallhatóan és érezhetően...

Nagyon messze kerültem a háztól; a törtézés olyan villámszerűen zajlott le, mintha egy filmben vágták volna a képkockákat. Még látni lehetett a benti pislákot, de a fény, ami a számomra a melegséget jelentette, már csak haloványan derengett. Aztán kialudt és a hideg újra áthatolt rajtam. Tűként szúrt, késként vágott, szögesdrótként tépett, De többé már ez nem jelentett semmit!

Megtehettem volna, hogy leülök, és halkan sírdogálva elszenderedem, majd mikor a könnyeim már az arcomra fagynak, majd mozdulni sem bírok, hangom nincs, elalszom. Csendben és egyedül. De ha meg is álltam egy-egy pillanatra, tudtam, hogy nekem tovább kell lépni. Lehet, hogy ott és akkor minden messzinek tűnt, de nem adhattam fel.

S ki tudja, hogy hányadik roppanó lépésem után, de bizony felkelt a Nap...

A tűz

Sötét volt és nagyon hideg. A fákon aludt a tél, mindent elborított a hó, és a feketeség. Néha érezni lehetett a szelet, ahogy fűrészelt, talán mást is hallottam. Hosszú és mély nyomokat hagytam magam után, úgy ropogott a hó a lábam alatt, mint amikor még gyerekfejjel ugráltam a búzában a raktáraknál, de megérte vállalni miatta a leszidást.

Visszatekintettem. Nyomaim elvesztek a sötétben és a távolban, most valahogy nem világított a fehér Isten. Felérve egy dombra, megláttam valamit. Tűz pattogott, melyet néhány ember ült körül. Beszélgettek, nevetgéltek és miközben rágsááltak valamit, jókorákat húztak egy üvegéből. Az eszem azt súgta, hogy induljak el feléjük. Ha igaz EMBEREK, akkor megengedik, hogy leüljek. Másra nincs szükségem.

Lassan odaértem. Már messziről észrevettek, mert felém fordultak. Hívtak, hogy üljek le, de ahogy lépésről lépésre közelebb értem, arcuk eltorzult, gorombán kezdtek nézni rám. Már ültem volna le, már érezni kezdtem a kezeim – amik nagyon fáztak –, már megérintett a meleg, amikor az egyik ember felállt és hangosan kiabálni kezdett velem.

Nem értettem semmit. Szitkozódtak és durván közölték, hogy takarodjak onnan. S már állt fel a másik kettő is, kezeikben megvillant valami fényes tárgy, jobbnak láttam, ha eljövök.

„Álom, ami volt és ez megtörtént velem!”

Azóta egyfolytában bolyongok, nyomaim már betemette a hó, a tüzeket csak messziről nézem.

Az ember csak akkor kezd fájni, ha odaengedték a tűzhöz, de nem engedték átmelegedni...

Black Falcon

Azt mondják, ha egy novellát magyarázni kell, akkor az nem feltétlenül jó. Ilyenkor a rutinos firkálók azt vágják rá: vagy érti a mélységét az olvasó, vagy ha nem, akkor csak a szimpla történetet élvezze...

Az alábbi "morzsanovellák" csokra azonban azért kivétel, mert egyrészt nagyon régen születtek az egyes részei, mikor még csak próbálgattam a toll és a papír kapcsolatát, másrészt pedig ahhoz, hogy élvezhető legyen, bizony meg kell magyarázni előtte. Szeretném elérni az olvasónál, hogy el tudja helyezni térben és időben is mindazt, amit olvas, s talán azt is, hogy értse is a sorok, betűk mélyét...

Egykor, még középiskolás koromban számomra is volt egy időszak, amit csak „sötét középkornak” jellemeznék. Akkor azt éreztem, hogy semmi nem sikerül; az életem minden része csupa csőd és sikertelen próbálkozások sora. Úgy éltem meg, hogy egy helyben toporgok, mindenki bánt, s akik felé fordulok, azok kinevetnek, megaláznak és becsapnak. Azt éreztem, hogy süllyedek, az értelmem elsorvad, s ebből csak akkor tudok kimászni, ha „elmenekülhetek” ebből a létből egy olyanba, ahol nemcsak teljes értékű ember lehetek, hanem mindentől független is. S ez a fantázia világa volt; egy olyan kalandokkal teli, idők előtti párhuzamos sík, ahol élek.

Akkor egy nehéz pillanatban megszületett egy harcos, aki kóborol a mezők, erdők és tengerek mélységeiben, segít és afféle vándorló lélek. A kalandor férfi a Black Falcon nevet kapta és olyan tulajdonságokkal ruháztam fel, amikkel itt, a valóságban nem létezhetett volna.

Ekkor egy barátal ajándékozott meg a sors. Talán pont azért, hogy ellensúlyozva legyen ez a sötét és mély időszak. Csupa nagybetűvel: BARÁT.

Ez az ember hasonlóan élt, mint én; majdnem ugyanazon gondokkal – legalábbis gondoknak éltük meg – küzdött, mint én. S neki is jégtábla volt a fent említett fantáziavilág egy jeges és gyors sodrású folyón.

Mindketten sodródtunk, s azért, hogy mégis tudjunk néha mosolyogni, ő is életre hívott? egy harcost: Throm-ot, a barbárt. Bár

eredetileg nem ő találta ki a figurát, hanem egy angol író; de a személyiséget a barátom építette fel.

Azért, hogy ha akarjuk, egyszerre lehessünk a valóban és a mesékben is, néha sokszor írtunk; írásaink gyakran összekeveredtek a jelennel és furcsa párhuzamok jöhettek így létre.

Ezen véletlenekből született az alábbi novellapár és az azt követő egynéhány; az elsőt és a harmadiktól a többit én, a másodikat barátom, Horváth Mihály írta. Ugyanazon napon, talán még ugyanabban az órában is. Ő ekkor tőlem közel tizennégy kilométerre volt, de a mi "közös világunkban" valahol egészen közel.

A többit pedig az élet szülte – mint ahogy mindet – ó, de igazabban mutatja sorsom, hétköznapi világom, mintha csak naplót írtam volna...

Ültem a padban. A tanár kérdésére nyomasztó csend támadt a teremben. A szél a még nem rügyedző fák ágait jobbra-balra rángatva süvített, a város hangjai alig szűrődtek be az ablakon.

Végre megszólalt valaki. De addig a nyomasztó csend jól esett. Aztán újra elindult az óra. A tanár csak beszélt, beszélt, de amit mondott, igazából senkit nem érdekelt.

S akkor zúgást hallottam belülről, ami egyre erősödött, majd elnyomta a tanár hangját. Minden olyan ködössé vált. Amikor kinyitottam a szemem, egy mély, de számomra igen kellemes hang szólított:

– Próbáld meg! Sokszor vágytál rá, de vigyázz! Nincs két életed, én csak adottságokat adok, de azokat is magad formáltad.

Nem tudtam szólni, csak éreztem, hogy a testem bizsereg, és amikor végignéztem magamon, egy erős, sok csatát és utat megjárt harcost láttam.

– Akkor én most...

– Igen, és ne késlekedj sokáig, nem teheted kockára társad életét!

Az alak eltűnt, én egy csendes tisztás közepén ültem. Jobbra-balra fák, mögöttük a nagy erdő.

– Akkor minden él, tehát Throm is itt van!

Körülnéztem, de egy égen köröző sólymon kívül nem láttam más élőlényt.

– Black Star! – szoltam és kezem ösztönösen égnek emeltem. A királyi madár lassan szállt rá a karomra, majd a vállamra telepedett.

Először volt ott, de olyan volt ez az érzés, mint amit az ember akkor érez, ha hosszú idő után a saját kutyája ráugrik.

Kezdtem felébredni, érezni mindazt, amibe belecsöppentem.

Meg kell találnom Thromot is!

– Mennyi van még a szünetből?

– Öt perc – jött a válasz kérdő hangsúllyal.

– Öt perc. A fenébe. Aztán felelés magyarból.

Tekintetem elcsigázva az ablakra meredt, és bágyadtan kibámultam az utcára. A nap nem sütött, de nem volt hideg. A körbebetonozott törzsű fáknak nem látszott árnyékuk. Néhány lehullott falevél tette még lehangoltabbá a képet.

Aztán szél támadt, és mintha hirtelen beborult volna az ég. A faleveleket és az üres kólás dobozokat körbe-körbe septe a már erős szél. És megint sötétebb lett.

A többiek valami ostobasággal szórakoztak és láttam, ahogy egymás füzeivel dobálóznak. Aztán árnyék vetült az arcomra és én gyorsan felnéztem, egy füzet repült épp a fejem fölé.

A kép mintha kicsit elhomályosult volna, a fények ugyan nem változtak, de már nem voltam benne biztos, hogy az ablaksoron keresztül világít be a nap, vagy egy tisztásról a fák között. Mindez egy pillanat alatt történt. A becsengetés madársikolyá változott.

És az arcomra vetülő árnyék! Te jó ég, mintha egy pallos akarná kettécsapni a fejemet. De hiszen én vagyok Throm! A harcos, akit nem olyan könnyű megölni! A Feketepáncélosok mégis sokan vannak. Újra felém sújtottak és én háritottam kedves bárdommal, aminek kecses, csavaros nyele oly ismerősen simult tenyerembe.

Ez kemény küzdelem lesz, de se baj. Black Falcon majd jön és segít. Itt kell lennie valahol.

S az egyre gyengülő szellő odébb libbentette a száraz faleveleket...

Black Falcon szíve szerint üvöltött volna, de büszkesége nem engedte. Ott ült a tűz mellett, de nem érezte a meleget, nem érezte az éjszaka hidegét, csak a nagy ürességet.

Sólyma már nem a vállán, a lóva nyergén ült, és buta nagy szemeivel figyelte társát, aki szemmel láthatólag szenvedett. Falcon felállt, tett egy pár lépést a tűz körül, majd visszaült és kezébe temette az arcát. A sólyom kiterjesztette oldalra szárnyait, felborzolta tollát, majd odarepült Falconhoz. Csőrével a csizmájára koppantott, de miután nem érkezett válasz, a sólyom a magasba emelkedett.

A barbár, aki Falconnal szemben ült, tehetetlen volt. A csendbe csak a tűz pattogása hasított bele és egy egyre hangosodó, dübörgő moraj.

Throm, a barbár nem hallotta, csak a hűvös szellőt érezte meg. A dübörgő hang félelmet keltett Falconban.

– Mi ez? – kérdezte felemelve a fejét.

– Micsoda?

– Ez a morajlás. Dübörög.

Falcon felugrott, látszott szeméből a félelem (ami nem volt rá jellemző), keze ösztönösen az övéen lógó törhöz simult. A barbár is talpra szökött, felemelte csatabárdját, de ő nem érezte az idegeneket!

– Mi a baj? – kérdezte.

– Egyre erősebben hallok! – kiáltott a harcos, majd a következő pillanatban előrántotta a törst és egy hatalmas kiáltással a saját mellkasába vágta.

Throm elkésett, a hatalmas test tompa puffanással terült el a fűben.

Hatalmas kiáltás hangja töltötte be a csendet, de a dübörgés, melyet Falcon hallott, már megszűnt. A kiáltás újra megismétlődött, de már késő volt.

És akkor – Falcontól messze – felröppent egy sólyom...

A madár szabad volt. Repülhetett a magasban, nézhette az alatta elterülő világot, ami számára érdekes és rejtélyes volt, de nem kíváncszott le. Neki a hegyek, a felhők, a hideg fuvallatok voltak a kedvesek, az volt az otthona.

Aztán egy reggel arra eszmélt, hogy azok a földön fekvő apró kockák egyre nagyobbak lesznek, végül egészben lenyelik.

Ekkor mellbe vágta valami. Valami, ami hideg volt, nyirkos és nagyon kemény. Fájt. Újra meg újra megpróbált a magasba emelkedni, de néhány szárnycsapás után nagyot zuhanva terült el a föven.

Jött egy ember. Felemelte, kezébe vette és lassú léptekkel elindult egy olyan „fehér kocka” felé.

A madár vérben feküdt, de már érzett. Csípett, szúrt, de nem tudott elrepülni. És amikor az ember újra hozzányúlt, már nem félelmet, hanem melegséget érzett. Minden egyes fájdalom alatt arra várt, hogy az ember hozzáérjen.

Látta a lángot, ami meleget adott, ez elfelejtette vele a fájdalmat, a hegyeket, a felhőket, mindazt, ami az ő világa.

Megint jött az ember, akire mindig várt. A kezébe vette újra, végigsimította a fejét, majd kivitte az udvarra. És ekkor a madár érezte, hogy repülnie kell.

Megijedt.

Szárnyait kiterjesztette, már repült volna, de hirtelen egész testét elborította a fájdalom. A fején egy erős ütést érzett, de aztán már semmit. Szeme kidüledt, tollain vércseppek peregtek alá.

Elkapta a Fekete Súlyom...

Egy reggel, amikor a harmattól még vizes volt a fű, bár ugyanúgy, mégis másképp ébredt Falcon. A Nap még nem kelt fel, de már lehetett látni keleten, hogy nyújtózkodik a rózsaszín lábaival; karjainak ujjai már narancsosán vágják át a halványkék eget és színezték be a távoli látóhatár alját.

Nem volt hideg, csak reggel. A völgyekben megült köd már kezdett eloszlani, s lassan úgy tűnt el a fák között, mint ahogy elolvad a jég a tó hátán.

Falcon felült és szemével a távolba nézett. Lova nyugodtan állt egy fához kötve kicsit arrébb, de a súlyma nem volt sehol. Aztán, mint egy jelre, ő is megjelent. Odarepült Falcon vállára, de amaz nem üdvözölte társát, csak halkán felállt és mélyet sóhajtott.

A súlyom a karjára szállt át; az izmos alkaron a megszokott helye most valamiért mégis idegennek tűnt.

– Menj, Black Star! Nem maradhatsz! – szólt hangosabban, majd leoldozva a szíjakat a madár lábáról, elindította a tollast. A béklyókat behajította a bokrok közé és ökölbe szorította ujjait.

A madár életében most először nem értette gazdáját, így néhány szárnycsapás után visszaszállt a karjára.

– Nem! Menj el innen! Nincs rád szükségem, egyedül megyek tovább!

Újra elindította a madarat – most már agresszívakban –, majd gyorsan elfordult és a lovához lépett.

A sólyom a nyeregre szállt le, karmaival belekapaszkodva a kápába, majd bután és pislogva nézte a gazdáját. S ekkor Black Falcon felkapott a földről egy botot és azzal fenyegette társát.

– Repülj már! Tűnj el innen! – s a nyereg felé csapott a harcos.

A ló felkapta fejét, egy pillanatra megriadt, de aztán csak lehunyta szemeit és azért, hogy ne lássa ura könnyes tekintetét, meghajtván nyakát, a gyér fűvet kezdte harapdálni.

A sólyom felemelkedett, de nem repült el. Ott kőrözött Falcon felett. A harcos felpattant a lovára, s vágatába kezdett. Be a fák közé, ahová tudta, hogy a sólyom nem tér be utána.

– Nem akarlak látni többé! – kiabálta ki a rengetegből.

A sólyom nehezen, de megértette az üzenetet. Bár nem tudta, hogy miért haragszik rá a férfi, aki eddig társa, barátja, testvére volt, érezte: a döntése végleges.

Black Falcon az élet kényszerítette a földre, a mélységekbe; oda, ahová csak egyedül mehet az magafajta harcos, őt meg az az ember hagyta el, aki eddig az élete volt.

Nem tért többé vissza.

A szamuráj

A Nap enyhén narancssá festette a tájat. A Fuji teteje felett már nem fehérlettek a felhők, s ami még megmaradt belőlük, azokat csíkokkal vágta szeletekre az álmosan alábukó korong. A jégfehér Hold lomhán kúszott fel a mélykék égre; szomszédjában először csak az Esthajnalcsillag, majd aztán a többi társa is kiszúrva a fentet, pislogva vette uralmába a világot. A sziklával tűzdelt réten, amit a mélyzöld dombok határoltak, egyre hangosabban ciripeltek a tücskök. A hangosodóan közeledő éjbe belevisített a távoli patak csobogása és a közeli erdőből egyre hangosabban tört utat magának a vadak zöreje; ágak recscentek, levelek surrogtak.

A rét szélén egy férfi ült a sarkán. Hosszú haját varkocsba fogva meredt előre; egyenes testtartásával olyan méltóságot sugárzott, mint az a hatalmas fa, ami egyre fogyó árnyékát akarta rajta tartani. A férfi kimonója barna volt; széles és fehér öve szinte kettévágta derekát. Karjait vastag combján tartotta és mindkettő ökle nyugodtan pihent térdein. Arcán mély nyugalom tükröződött; szemei résnyire voltak nyitva és a fa ágait, meg az előtte lévő, mohával benőtt követ figyelték.

Két kardja, amiből egyik egy hosszabb, a másik meg egy rövidebb volt, ott pihentek mellette. A csont és díszes fonalakkal, szalagokkal még szebb fegyverek legkisebb társa, a harmadik penge a harcos előtt feküdt egy fehér vászonlepedőn.

A szamuráj egyenletesen lélegzett és elméjét a jelen apró világába igyekezett visszahozni. Elméjében a múlt küzdött azzal a tragédiával, ami mindenkit magával sodort, csak őt nem. Ő tudta, hogy minden a karma miatt van.

Életét arra tette fel, hogy mindaz, amit kapott apjától, azt továbbadja és a jelen azt mutatta, hogy épp ezzel követte el élete legnagyobb bűnét. Azt, hogy a jót, a bátorságot, a szolgálatát folytathassa, azzal tehetné valóvá, ha hagyja, hogy tanítványa elárulja őt.

A tanítvány egy ideig követte mestere tanácsait, de aztán az út megszakadt és a fiatal lélek megállt.

– Miért nem haladsz tovább utadon? – kérdezte tőle.

– Mert az nekem nem jó. Csak másoknak az – felelt a tanítvány és otthagya urát.

A szamuráj magában még megkérdezte volna, hogy: ”Hiszen a mások szolgálata az életed, akkor mégis miért?”, de már nem volt kinek feltegye a kérdést. Tudta, hogy vesztett, hogy ezzel mindenki felé értelmetlenné vált élete, s ezért oda készült, ahol lelke megbékél majd.

Nem kért segítőt szepukujához, nem akart mást önmagához csatolni. Még akkor sem, ha ez annak megtiszteltetés lett volna. Kijött a szabad ég alá, hogy bűnéért megtegye azt, amit a magafajának ilyenkor kell: önkezűleg vessen véget életének.

Egy darabka papírt rakott maga elé, hogy mielőtt kardját magába szúrja, leírja utolsó sorait. S a papír még üres volt, elméje az utolsó percekben a kő testén lévő mohát figyelte. A zöld párnát, aminek hangjából akarta a három sort leírni.

A fa tetején egy madár éppen kilökte fiókáját, hogy elindítsa első útjára; el kell indulnia repülni, mert különben életképtelen lesz és hamar egy vadász zsákmányává válik.

Némaság volt, majd csiripelés kezdődött, ami vijjogássá vált.

csend... recsegés... sikoltás... üvöltés... reccsenés... vijjogás... zizegés... susogás... csend.

A férfi keze megmozdult, s a papírosra jelek kerültek:

Moha, mint lágy szél.

Nem sír hang, lélek zenél

jöjj élet, szállj madár.

A kismadár reppenve tovaszállt, s amikor kiröppent a kard a tokból, s a vér megfestette a fehér vásznat, egy élet véget ért, s az új elkezdődött...

T a r t a l o m

Előgondolatok	5
Egy szál rózsza	6
Végtelen	11
Ha sietsz, orra fogsz esni	17
Ahonnét jöttem	22
Én vele nyertem	26
Megérdemelt büntetés lenne	30
A hazugság	32
A hídról	33
A síró árnyék	34
Metró	35
Lovag a sötétből	39
Lovagmese	41
Az	48
A tanítás	49
Holnap	52
A remény	54
A tűz	56
Black Falcon	57
A szamuráj	63
Tartalom	65